

Udkast til vejledning om netvirksomhedsbekendtgørelsens bestemmelser om habilitet og dokumentation for markedsmæssighed

---

VEJLEDNING

DEN XX 2023

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Tlf. 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virk.dk
Send via borger.dk

Indhold

1. INDLEDNING.....	5
1.1. BAGGRUND	5
DEL 1.....	7
2. HABILITETSREGLERNE.....	7
2.1 BAGGRUND	7
2.2. SELSKABSMÆSSIGT FORBUNDET VIRKSOMHED.....	8
3. KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER MED OVER 100.000 KUNDER.....	10
3.1. FORBUD MOD PERSONSAMMENFALD I LEDELSEN AF NETVIRKSOMHEDER OG VISSE ANDRE VIRKSOMHEDER	13
3.1.1 Direktion og ledende medarbejdere	13
3.1.1.1 Personkreds, der er omfattet af forbuddet mod personsammenfald - forbud mod direkte eller indirekte at deltage i driften eller ledelsen	14
3.1.1.2 Kommercielle aktiviteter, der udløser forbud mod personsammenfald	15
3.1.1.3 Undtagelser fra forbuddet mod personsammenfald	17
3.1.2 Bestyrelsesmedlemmer	20
3.1.3 To uafhængige bestyrelsesmedlemmer	21
3.1.4 Undtagelse fra forbuddet mod personsammenfald - bestyrelsesmedlemmer	23
3.2 SUPPLERENDE KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER TIL UNDERSTØTTELSE AF NETVIRKSOMHEDERNES FUNKTIONELLE ADSKILLELSE	23
3.2.1 Tilstrækkelig viden om lovgivningsmæssige rammer.....	23
3.2.2 Dokumentation for arbejdsdeling.....	24
3.2.3 Krav til ledelsespersoners uafhængighed i forhold til erhvervmæssige interesser.....	26
3.2.3.1 Generel forpligtelse ad erhvervmæssige interesser	26
3.2.3.2 Specifikke forpligtelser ad erhvervmæssige interesser	27
4. KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER MED UNDER 100.000 KUNDER	28
4.1 FORBUD MOD PERSONSAMMENFALD.....	28
4.1.1 To uafhængige bestyrelsesmedlemmer	28
4.1.2 Undtagelse fra forbuddet mod personsammenfald	31
4.2 SUPPLERENDE KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER TIL UNDERSTØTTELSE AF NETVIRKSOMHEDERNES FUNKTIONELLE ADSKILLELSE	31
4.2.1 Tilstrækkelig viden om lovgivningsmæssige rammer.....	31

4.2.2 Adskilte bestyrelsesmøder under andet formandskab	32
4.2.3 Direktør afsætter tid til opretholdelse af netvirksomheden som separat virksomhed	33
DEL 2	34
5. DOKUMENTATION FOR MARKEDSMÆSSIGHED	34
5.1 GÆLDENDE REGLER OM MARKEDSMÆSSIGHED	34
5.2 REVIDEREDE BESTEMMELSER OM DOKUMENTATION	36
5.2.1 KRAV OM LØBENDE OG SKRIFTLIG DOKUMENTATION	37
5.2.2 KRAV OM AFTALERS SKRIFTLIGHED	38
5.2.3 DEN FAKTISKE ADFÆRD	40
5.2.4 AFTALEBILAG	41
5.2.5 KRAV TIL DOKUMENTATIONEN I RELATION TIL DEN VALGTE TRANSFER PRICING METODE	42
5.2.6 KONTROLLEREREDE TRANSAKTIONER	42
5.2.6.1 ANDRE TRANSAKTIONER	43
5.2.7. KONCERN- OG ORGANISATIONS DIAGRAM	43
5.2.8. BESKRIVELSEN AF DEN KONTROLLEREREDE TRANSAKTION	44
5.2.9. SAMMENLIGNELIGHEDSANALYSE	45
5.2.10. FUNKTIONS- OG RISIKOANALYSE	49
5.2.10.1. FUNKTIONER	50
5.2.10.2. AKTIVER	50
5.2.10.3. RISIKO	50
5.2.11. DATABASEUNDERSØGELSER	51
5.2.12. DOKUMENTATIONSKRAV I FORHOLD TIL DEN VALGTE TRANSFER PRICING METODE	53
5.2.13. TRANSFER-PRICING METODER	54
5.2.13.1. DEN FRI MARKEDSPRISMETODE - CUP-METODEN	54
5.2.13.2. VIDERESALGSMETODEN - RPM-METODEN	55
5.2.13.3. KOSTPLUS-METODEN – COST PLUS METHOD	56
5.2.13.4. DEN TRANSAKTIONSBASEREDE NETTOAVANCEMETODE - TNMM:	57
5.2.13.5 PROFIT SPLIT-METODEN	58
5.2.14 DEN TESTEDE PART	58
5.2.15. JUSTERINGER	59
5.2.16. SIMPLIFICERET METODE FOR SERVICEYDELSER MED LAV VÆRDI (LOW VALUE ADDING SERVICES)	60
.....	62
5.2.17. DATA OG ALLOKERINGSSKEMAER	62
5.2.18. MINDSTEGRÆNSE (AFTALER FOR UNDER 250.000 KR.)	63
5.2.19. UDBUD	63
5.2.20. VURDERING AF DOKUMENTATIONEN FOR MARKEDSMÆSSIGHEDEN	64
5.2.20.1. FASTSÆTTELSE AF DEN MARKEDSMÆSSIGE PRIS EFTER SAMME METODE SOM VALGT AT VIRKSOMHEDEN	64
5.2.20.2. VÆSENTLIGE FORHOLD DER TALER FOR ANVENDELSE AF EN ANDEN METODE	65

5.2.20.3 ÅBENLYS MANGELFULD DOKUMENTATION.....	66
5.2.21. FRISTER OG MATERIALEANMODNING.....	67
5.2.22. HVORNÅR ANSES SAGEN FOR FULD OPLYST	68
5.2.23. FORBUNDNE FORETAGENDER.....	68
5.2.24. OVERSIGT OVER AFTALER	69
5.2.25. OFFENTLIGGØRELSE PÅ HJEMMESIDE	70
5.2.26. IKRAFTTRÆDELSE	70
6. LITTERATUR OG KILDER.....	72
BILAG 1 EKSEMPEL PÅ SAMMENLIGNELIGHEDSANALYSE	73
BILAG 2 - SKEMA TIL SEGMENTERING	75
BILAG 3-SKEMA TIL AFSTEMNING I	
KONCERNINTERNE/INTERESSEFORBUNDNE HANDLER.....	76

Udskast

1. INDLEDNING

Denne vejledning handler om hvilke forhold netvirksomhederne bør være opmærksomme på i forbindelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1048 af 27. juni 2022 om varetagelse af netvirksomhedsaktiviteter, herefter *netvirksomhedsbekendtgørelsen*, vedrørende habilitet og dokumentation for markedsmæssighed.

Forsyningstilsynet vil løbende udvide vejledningen med relevante afsnit, herunder om dataadskillelse. Ligeledes vil Forsyningstilsynets vejledning om program for intern overvågning også blive opdateret, for så vidt angår de bestemmelser i netvirksomhedsbekendtgørelsen, der påvirker denne.

Da vejledningen vedrører mange helt nye bestemmelser, især på habilitetsområdet, er vejledningen i et vist omfang afhængig af, at der skabes en afgørelsespraksis på området, der udfylder fortolkningen af de nye regler. Derfor vil Forsyningstilsynet opdatere vejledningen løbende i takt med, der foreligger ny praksis.

Den praksis der er gengivet i vejledningen vedrørende markedsmæssighed er baseret på elforsyningslovens regler. Afgørelserne i deres fulde længde kan findes i Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase: [Forsyningstilsynets afgørelser](#).

1.1. BAGGRUND

Den reviderede Netvirksomhedsbekendtgørelse implementerer stemmeaftalen af 4. juni 2021 om *"En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen"*.

I aftalen lægges der vægt på, at fordi netvirksomhederne er naturlige monopoler, skal der være sikkerhed for, at beslutninger om netvirksomhedernes forhold alene træffes ud fra hensyn til netvirksomheden og forbrugerne med klar adskillelse til andre selskabsmæssigt forbundne kommercielle aktiviteter.

Herudover skal en klar adskillelse mellem monopolaktiviteter og andre kommercielle aktiviteter bidrage til at sikre lige konkurrencevilkår og reducere omkostningerne i netvirksomhederne, til understøttelse af lavest mulige forbrugerpriser.

Med aftalen stilles der højere krav til dokumentation af prissætning og vilkår i netvirksomhedernes handler med koncern- og interesseforbundne virksomheder, samtidigt med at tilsyn og sanktionsbeføjelser styrkes. Gennemsigtigheden styrkes også ved at kræve offentliggørelse af oversigter over netvirksomhedernes aftaler med forbundne foretagender i et omfang, hvor det vurderes ikke at være til skade for netvirksomhedens konkurrenceforhold

---

¹ [En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen \(kefm.dk\)](#)

Netvirksomhedsbekendtgørelsen afløste den tidligere bekendtgørelse om varetagelse af netvirksomhedsaktiviteter og bekendtgørelse om markedsmæssighed af aftaler om realisering af energibesparelser. Netvirksomhedsbekendtgørelsen indeholder flere forskellige ikrafttrædelsestidspunkter, der nærmere vil blive redgjort for under de relevante afsnit samt afsnit 2.2.26.

Den reviderede Netvirksomhedsbekendtgørelse implementerer stemmeaftalens afsnit "2. Solide og ansvarlige rammer" samt tiltagene i bilag 1.

Der blev med forslaget til bekendtgørelsen foreslået nye eller udvidede regler om følgende forhold:

- *Kravene til ledelsens og ledende medarbejders habilitet udvides* for at sikre habilitet ift. en bredere kreds af virksomheder, herunder alle konkurrenceudsatte elektricitetsaktiviteter, og der indføres nye regler om organisatoriske forhold til styrkelse af netvirksomheders uafhængige ageren fri fra interessekonflikter.
- *Netvirksomheders ejerskab af andele og deltagelse i konkurrenceudsatte elektricitetsaktiviteter forbydes.*
- Der indføres *konkrete rammer for dataadskillelse* i situationer, hvor relevant netvirksomhedsdata indgår i fælles datasystemer.
- Der indføres *styrkede dokumentationskrav til og øget gennemsigtighed* i markedsmæssigheden af netvirksomheders aftaler.
- Ændrede regler om direktionens og ledende medarbejders uafhængighed fra erhvervsmæssige interesser i forlængelse af de styrkede habilitetskrav.

DEL 1

2. HABILITETSREGLERNE

2.1 BAGGRUND

Formålet med de nye regler om netvirksomheders funktionelle adskillelse er at sikre en tilstrækkelig adskillelse af den monopolaktivitet, der udøves af en netvirksomhed, og andre selskabsmæssigt forbundne kommercielle aktiviteter, der ikke er monopolaktiviteter.

En tilstrækkelig funktionel adskillelse vil styrke netvirksomheders uafhængighed og dermed bl.a. sikre, at netvirksomheden optræder som selvstændig enhed med fokus på varetagelsen af netvirksomhedens opgaver. En tilstrækkelig funktionel adskillelse vil også understøtte netvirksomhedens neutrale ageren og dermed bl.a. sikre lige konkurrenceforhold. Herudover vil øget funktionel adskillelse modvirke risikoen for interessekonflikter i forhold til transaktioner med selskaber, der leverer ydelser til netvirksomheden og dermed understøtte lavest mulige priser for transporten af elektricitet.

I netvirksomhedsbekendtgørelsen udvides de hidtil gældende regler for store netvirksomheder om ledelsens og ledende medarbejders habilitet til at sikre habilitet ift. en bredere kreds af virksomheder, herunder alle konkurrenceudsatte elektricitetsaktiviteter. For mindre netvirksomheder indføres som noget nyt et krav om mindst to uafhængige bestyrelsesmedlemmer. For alle netvirksomheder indføres nye regler om organisatoriske forhold til styrkelse af netvirksomheders uafhængige ageren fri fra interessekonflikter.

Desuden indeholder netvirksomhedsbekendtgørelsen ændringer af de gældende regler for store netvirksomheder om direktionens og ledende medarbejders uafhængighed fra erhvervsmæssige interesser, hvilket bl.a. sker i forlængelse af de styrkede habilitetskrav i øvrigt.

Den tidligere gældende § 45 i lov om elforsyning indeholder habilitetskrav til ledelsen og ledende medarbejdere i en net- eller transmissionsvirksomhed. § 31 i bekendtgørelse nr. 1499 af 29. juni 2021 om varetagelse af netvirksomhedsaktiviteter indeholder supplerende krav til netvirksomheder til understøttelse af netvirksomhedernes funktionelle adskillelse. Disse regler finder dog fortsat anvendelse indtil den 1. januar 2024, hvor de bliver erstattet af reglerne i den nye netvirksomhedsbekendtgørelses kapitel 2².

Bestemmelserne i netvirksomhedsbekendtgørelsens kapitel 2 om netvirksomheders habilitet m.v. er udstedt med hjemmel i § 45 i elforsyningsloven (lov nr. 2605 af 28. december 2021) og gennemfører bl.a. elmarkedsdirektivets artikel 35, stk. 2, litra a og b,

---

² Jf. netvirksomhedsbekendtgørelsens § 54, stk. 1.

sammenholdt med stk. 4, om netvirksomheders funktionelle adskillelse, herunder ledelsens habilitet³.

Der er samlet set tale om graduerede krav, der er mindre vidtgående for netvirksomheder med mindre end 100.000 tilsluttede elkunder, sammenlignet med de krav, der stilles til større netvirksomheder.

2.2. SELSKABSMÆSSIGT FORBUNDET VIRKSOMHED

Netvirksomhedsbekendtgørelsen definerer begrebet selskabsmæssigt forbundet virksomhed. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 3, stk. 1:

§ 3. Ved selskabsmæssigt forbundet virksomhed, jf. § 5, stk. 2-5, § 6, stk. 1 og 2, § 7, stk. 2, 3, 5 og 6, § 8, stk. 1, § 11, stk. 4, og § 12, stk. 1, forstås

1) en virksomhed, som en eller flere fysiske eller juridiske personer har ret til direkte eller indirekte at øve kontrol over, samtidigt med, at den eller de samme fysiske eller juridiske personer har ret til direkte eller indirekte at øve kontrol over en netvirksomhed,

2) den eller de i nr. 1 nævnte fysiske eller juridiske personer,

3) en virksomhed som en juridisk person direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i, samtidigt med at den samme juridiske person direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en netvirksomhed, eller

4) den i nr. 3 nævnte juridiske person.

I forbindelse med reglerne i netvirksomhedsbekendtgørelsens kapitel 2 om netvirksomheders habilitet anvendes begrebet selskabsmæssigt forbundet virksomhed. F.eks. er det en betingelse, at der er tale om sammenfald mellem personer i ledelsen af en netvirksomhed og i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed for at forbuddene i § 5, stk. 2-5, og § 7, stk. 2, mod personsammenfald finder anvendelse.

§ 3, stk. 1, nr. 1, omfatter både moder- og datterselskaber, herunder holdingselskaber, i en koncern, men dog ikke den "øverste" fysiske eller juridiske person. Den "øverste" fysiske eller juridiske person er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 2.

Bestemmelserne i § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, omfatter også konstellationer med fælles kontrol. Dvs. tilfælde, hvor flere tilsammen udøver kontrol. Se nærmere nedenfor i afsnit 3 om definitionen i § 2, nr. 16, af kontrolbegrebet, herunder fælles kontrol. § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, omfatter også fysiske personer.

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/944/EU af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet.

3, stk. 1, nr. 3, omfatter situationer, hvor der ikke nødvendigvis er kontrol, men hvor der er en grad af indflydelse, direkte eller indirekte, over en netvirksomhed, og over en anden virksomhed. Indflydelse kan enten bestå i besiddelse af ejerandele, når der er tale om kapitalselskaber, eller i "deltagelse", hvis ikke der er tale om kapitalselskaber.

Ved deltagelse i en virksomhed forstås efter § 4 beføjelsen til at udøve rettigheder over virksomheden, herunder beføjelsen til at udøve stemmerettigheder eller beføjelsen til at udpege medlemmer til organer, der repræsenterer virksomheden juridisk.

§ 3, stk. 1, nr. 3, overlapper delvis med § 3, stk. 1, nr. 1, i konkrete situationer, hvor ejerandele eller deltagelse i en virksomhed er kontrolgivende. § 3, stk. 1, nr. 3, omfatter dog ikke fysiske personer. Det sidste indebærer f.eks., at en elproduktionsvirksomhed, som en fysisk person besidder ejerandele i, samtidig med at den samme fysiske person er andelshaver i et andelsselskab, der driver en netvirksomhed, ikke af denne grund vil skulle anses som selskabsmæssigt forbundet med netvirksomheden.

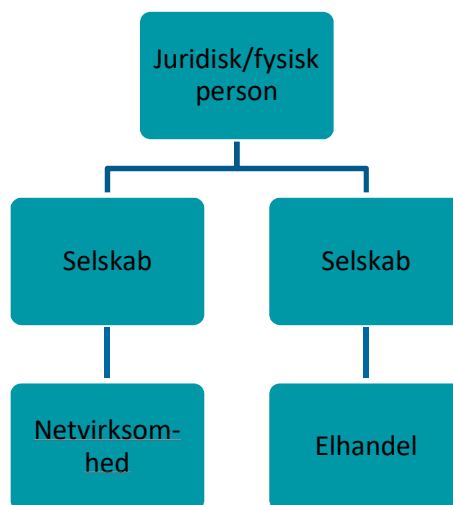
§ 3, stk. 1, nr. 3 og 4, omfatter ikke juridiske personer, som direkte eller indirekte besidder ejerandele eller deltager i en netvirksomhed, alene fordi de er elkunde i en netvirksomheds forsyningsområde. En netvirksomhed vil f.eks. ikke blive anset som selskabsmæssigt forbundet med en elproduktionsvirksomhed, fordi en juridisk person, som alene i kraft af sin status som elkunde er andelshaver i det andelsselskab, der driver netvirksomheden, samtidig driver en elproduktion, der ikke i øvrigt er forbundet med netvirksomheden.

§ 3, stk. 1, nr. 4, omfatter den øverste juridiske person, der direkte eller indirekte deltager eller ejer andele i en netvirksomhed. F.eks. vil en virksomhed, der er øverste juridiske person og ejer en netvirksomhed, og som varetager opgaver for netvirksomheden, skulle anses som selskabsmæssigt forbundet med netvirksomheden.

Udtrykket: "indirekte" omfatter situationer, hvor en juridisk eller fysisk person udøver indflydelse over en virksomhed eller netvirksomhed gennem et selskab, som den pågældende juridiske eller fysiske person har direkte indflydelse over, altså via et mellemliggende selskab.

Det gælder f.eks., hvor et selskab ejer et datterselskab, der ejer et andet selskab. Et andet eksempel foreligger, hvis et selskab ejer en dattervirksomhed, der er andelshaver i et andelsselskab.

Illustrationen nedenfor viser et eksempel på en situation, hvor en juridisk eller fysisk person har ret til at øve kontrol over, besidder ejerandele eller deltager i en virksomhed eller netvirksomhed igennem et mellemliggende selskab.

3. KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER MED OVER 100.000 KUNDER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen §§ 5-6 og §§ 8-10 stiller en række udvidede krav til habilitet m.v. i store netvirksomheder målt i forhold til antallet af tilsluttede elkunder.

Dette er tilfældet for så vidt angår netvirksomheder, der alene har 100.000 eller flere tilsluttede elkunder. Det er også tilfældet, hvis den eller de samme fysiske eller juridiske personer udøver kontrol over en netvirksomhed og andre netvirksomheder, som tilsammen har 100.000 eller flere tilsluttede elkunder. Disse netvirksomheder betegnes herefter som store netvirksomheder.

Definition af kontrol

Netvirksomhedsbekendtgørelsen definerer begrebet kontrol. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 16:

§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved følgende:

...

16) Kontrol: Rettigheder, aftaler eller andre midler, som enkeltvis eller tilsammen, under hensyn til alle faktiske og retlige forhold, giver mulighed for udøvelse af afgørende indflydelse på en virksomheds drift, særlig ved ejerskab eller brugsret til virksomhedens samlede aktiver eller dele deraf, eller ved rettigheder eller aftaler, som sikrer afgørende indflydelse på sammensætningen af virksomhedens organer og deres afstemninger eller beslutninger. Kontrol omfatter både ene- og fælleskontrol som beskrevet i Europa-Kommissions konsoliderede meddelelse om jurisdiktion efter Rådets forordning om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser.

For at antallet af en netvirksomheds kunder skal tælles sammen med antallet af en anden netvirksomheds kunder er det efter netvirksomhedsbekendtgørelsens §§ 5-6 en

betingelse, at den eller de samme fysiske eller juridiske personer udøver kontrol over begge netvirksomheder. Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 16, indeholder en definition af begrebet kontrol, som skal fortolkes i overensstemmelse med eldirektivets artikel 2, nr. 56.

a. Enekontrol

Enekontrol foreligger, hvis en enkelt person eller virksomhed mv. alene udøver bestemmende indflydelse på en virksomhed. Enekontrol opnås normalt på et retligt grundlag ved, at en virksomhed overtager flertallet af stemmerettighederne i en anden virksomhed. Om det er 50 procent af aktierne plus 1, eller 100 procent er uden betydning.

Der vil være tale om enekontrol på retligt grundlag, når der er knyttet særlige rettigheder til minoritetsaktieposten.

b. Fælles kontrol

Fælles kontrol foreligger, når to eller flere personer eller virksomheder mv. tilsammen har mulighed for at udøve afgørende indflydelse på en anden virksomhed. Begrebet juridisk person omfatter både virksomheder og kommune m.v. Kontrol kan også være til stede, hvis der er to eller flere ejere af andele i en virksomhed, der tilsammen udøver kontrol over virksomheden.

I modsætning til enekontrol er fælles kontrol karakteriseret ved, at en foreslået beslutning kan blive blokeret som følge af, at to eller flere aktionærer har magt til at afvise den. Den mest åbenbare form for fælleskontrol er situationen, hvor der kun findes to aktionærer, der deler stemmerettighederne ligeligt.

Ifølge Kommissionens meddelelse⁴ foreligger der ingen fælles kontrol, hvis der ikke kan antages et fast flertal i beslutningsprocessen, og når flertallet ved hver enkelt lejlighed kan være sammensat af forskellige kombinationer mellem minoritetsaktionærer.

c. Vetoret

Der er tale om vetoret, når minoritetsaktionærer har særlige rettigheder, der giver dem vetoret i beslutninger af afgørende betydning for selskabets forretningsstrategi. For at undersøge hvorvidt der foreligger en sådan vetoret, skal man undersøge, hvad aktionærene har bestemt i hhv. i vedtægter og aktionæroverenskomsten. Vetoretten kan være baseret på særlige regler om, at der skal være et bestemt antal til stede på generalforsamlingen eller på bestyrelsesmøderne, for at generalforsamlingen eller bestyrelsen er beslutningsdygtig. Det er ikke enhver vetoret, der giver anledning til fælles kontrol. Ifølge Kommissionens meddelelse er det særligt vetoret i strategiske beslutninger, eksempelvis angående budget, driftsplan, større investeringer eller udpegelse af den øverste ledelse, der vil kunne udgøre fælles kontrol.

---

⁴ Kommissionens meddelelse om fusionsbegrebet efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (98/C 66/02), pkt. 13ff.

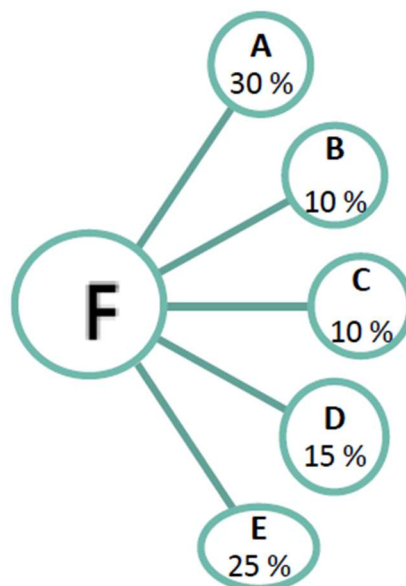
Derimod vil der ikke typisk være vetoret i forhold til beskyttelse af almindelige økonomiske interesser såsom vedtægtsændringer, kapitalforhøjelse eller nedsættelse eller likvidation.

Ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger kontrol, er det hensigtsmæssigt at inddrage følgende oplysninger i henholdsvis ejeraftalen og vedtægterne: Indeholder ejeraftalen bestemmelser om

- beslutningsprocessen
- stemmerettigheder
- og om at visse aktier har særlige rettigheder/værdi.

Vedtægterne vil ofte indeholde samme bestemmelser som ejeraftalen, og man kan derfor med fordel sammenholde ejeraftalens oplysninger med vedtægterne i vurderingen af, hvorvidt man anses for at have kontrol i kraft af sin ejerandel. Nedenfor vises eksempler på ejerandele mindre end 50 procent, hvor der hhv. foreligger kontrol og hvor der ikke foreligger kontrol.

Eksemplet nedenfor viser flere aktionærs medejerskab på under 50 procent af virksomhed "F". Nedenfor vises to eksempler, hvor der foreligger kontrol og et tilfælde, hvor der ikke foreligger kontrol.

Eksempel 1: Fælleskontrol

Et tilfælde, hvor der foreligger fælleskontrol i forhold til ovenstående figur. Det vil sige, at det er nedfældet i ejeraftalen, at der skal være et fast flertal i beslutningsprocessen, og aktionærene skal nå til enighed om beslutninger af afgørende betydning for virksomheden.

Eksempel 2: Ingen fælleskontrol

Der foreligger ikke fælleskontrol mellem aktionærerne i forhold til ovenstående figur, og det er i ejeraftalen bestemt, at der er flertalsbeslutninger, og flertallet ved hver enkelt lejlighed kan være sammensat af forskellige kombinationer mellem minoritetsaktionærer.

Eksemplerne viser to situationer, hvor ejerstrukturen er ens, men at der foreligger forskellige konkrete oplysninger i ejeraftaler eller vedtægter om beslutningsprocesser og stemmerettigheder, der har konsekvens for om der foreligger kontrol.

I praksis vil det eksempelvis kunne betyde, at de udvidede habilitetskrav i en situation med flere koncernforbundne netvirksomheder, der hver for sig har under 100.000 tilsluttede elkunder, men som tilsammen har 100.000 tilsluttede elkunder eller flere, vil finde anvendelse på alle disse netvirksomheder. Et andet eksempel vil være en situation med to eller flere netvirksomheder, der er koncernforbundet, og hvor den ene netvirksomhed har 100.000 tilsluttede elkunder eller flere og den eller de andre netvirksomheder hver for sig har færre end 100.000 tilsluttede elkunder. Også i denne situation vil de udvidede habilitetskrav kunne finde anvendelse på alle de pågældende netvirksomheder.

3.1. FORBUD MOD PERSONSAMMENFALD I LEDELSEN AF NETVIRKSOMHEDER OG VISSE ANDRE VIRKSOMHEDER

3.1.1 DIREKTION OG LEDENDE MEDARBEJDERE

Netvirksomhedsbekendtgørelsen fastsætter et forbud mod personsammenfald for medlemmer af direktionen og ledende medarbejdere. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 2 og 5:

Stk. 2. Direktører, vicedirektører, underdirektører (direktionen) og ledende medarbejdere i netvirksomheden må ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der

- 1) varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet,*
- 2) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller*
- 3) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i nr. 1 eller 2.*

...

Stk. 5. Indirekte deltagelse i driften eller ledelsen som omtalt i stk. 2-4 forstås som omfattende situationer, hvor et medlem af netvirksomhedens direktion eller bestyrelse eller en ledende medarbejder i netvirksomheden på grund af personlige forhold, eksempelvis ejerskab af en betydelig aktiepost, har indflydelse på driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed som nævnt i henholdsvis stk. 2, 3 eller 4, som kan påvirke den pågældende persons habilitet.

3.1.1.1 PERSONKREDS, DER ER OMFATTET AF FORBUDET MOD PERSONSAMMENFALD - FORBUD MOD DIREKTE ELLER INDIREKTE AT DELTAGE I DRIFTEN ELLER LEDELSEN

Direktører, vicedirektører, underdirektører (direktionen) og ledende medarbejdere i en stor netvirksomhed må ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager visse kommercielle aktiviteter.

Netvirksomhedsbekendtgørelsen definerer begrebet ledende medarbejder. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 20:

§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved følgende:

...

20) Ledende medarbejder: Medarbejder, der ikke indgår i netvirksomhedens direktion eller bestyrelse, men som, uanset medarbejderens formelle stillingsbetegnelse, er tillagt beføjelsen til at træffe ledelsesmæssige beslutninger, der påvirker netvirksomhedens overordnede drift og forretning. Omfatter ikke en medarbejder, der kun er ansvarlig for udførelsen af ledelsesmæssige beslutninger om netvirksomhedens overordnede drift og forretning.

Forbuddet mod personsammenfald indebærer bl.a., at et medlem af netvirksomhedens direktion eller en ledende medarbejder i netvirksomheden ikke samtidig må være medlem af direktionen i eller bestyrelsen for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed der er omfattet af forbuddet eller være ledende medarbejder i en sådan virksomhed. Se nærmere ovenfor i afsnit 2.2 om forståelsen af begrebet selskabsmæssigt forbundet virksomhed.

Ved indirekte deltagelse i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed forstås efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 5, situationer, hvor et medlem af netvirksomhedens direktion eller bestyrelse eller en ledende medarbejder i netvirksomheden på grund af personlige forhold, eksempelvis ejerskab af en betydelig aktiepost, har indflydelse på driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, som kan påvirke den pågældende persons habilitet.

Hvornår en aktiepost kan antages at være betydelig vil afhænge af en vurdering af, om aktieposten i det konkrete tilfælde er af sådan en størrelse og karakter, at den efter en objektiv vurdering vil kunne påvirke den pågældende persons beslutningstagen. Det kan således ikke generelt antages, at der ikke er tale om: "indirekte deltagelse" efter § 5, stk. 5, hvis f.eks. en direktør alene ejer en mindre andel af aktiekapitalen i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der ejer en række vindmøller. Det må også bero på den absolute værdi af denne ejerandel.

Som eksempel på at et medlem af en netvirksomheds direktion eller en ledende medarbejder i netvirksomheden på grund af sine personlige forhold kan anses for at deltage indirekte i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, kan nævnes situationer, hvor den pågældende har personlige relationer, der kan give ham eller hende indflydelse på en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet. Når sådanne personlige relationer kan påvirke den pågældende persons habilitet.

Et "medlem af en netvirksomheds ledelse" vil således på grund af et nært familiemæssigt eller et andet nært personligt tilknytningsforhold til en person, der selv ville være omfattet af forbuddet mod personsammenfald, kunne have sådanne personlige relationer, at den pågældende anses for at deltage indirekte i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed.

Den nærmere afgrænsning af, hvornår der vil foreligge et sådant nært familiemæssigt eller personligt tilknytningsforhold, vil bero på en konkret vurdering i de enkelte tilfælde.

Et medlem af en netvirksomheds direktion eller en ledende medarbejder i netvirksomheden vil f.eks. på grund af sine personlige forhold kunne anses for at deltage indirekte i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, hvis vedkommendes ægtefælle ejer en betydelig aktiepost i denne virksomhed.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at et forhold, der ikke har haft karakter af en personlig relation, kan udvikle sig til en sådan på et senere tidspunkt, hvorfor man løbende bør være opmærksom på dette.

3.1.1.2 KOMMERCIELLE AKTIVITETER, DER UDLØSER FORBUD MOD PERSONSAMMENFALD

For at forbuddet mod personsammenfald finder anvendelse er det, udover de ovenfor i afsnit 3.1.1.1 nævnte betingelser, også en betingelse, at den selskabsmæssigt forbundne virksomhed udfører en af følgende kommercielle aktiviteter, jf. § 5, stk. 2:

- 1) varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet,
- 2) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller
- 3) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i nr. 1 eller 2.

Varetagelse af en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet efter § 5, stk. 2, nr. 1, omfatter elproduktion, elhandel, aggregering, energilager- eller ladestanderaktiviteter⁵.

---

⁵ Jf. definitionen i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 15.

Der vil f.eks. være tale om elproduktion, hvis en virksomhed, der varetager produktion af opvarmet vand eller damp omfattet af § 20, stk. 1, i lov om varmforsyning, har solceller på taget af sine egne bygninger, og hvor overskudsproduktionen af elektricitet tilføres nettet. I sådanne tilfælde vil et medlem af direktionen eller en ledende medarbejder i en netvirksomhed, der er selskabsmæssigt forbundet med varmforsyningsvirksomheden, efter § 5, stk. 2, nr. 3, være afskåret fra at deltage i driften eller ledelsen af varmforsyningsvirksomheden.

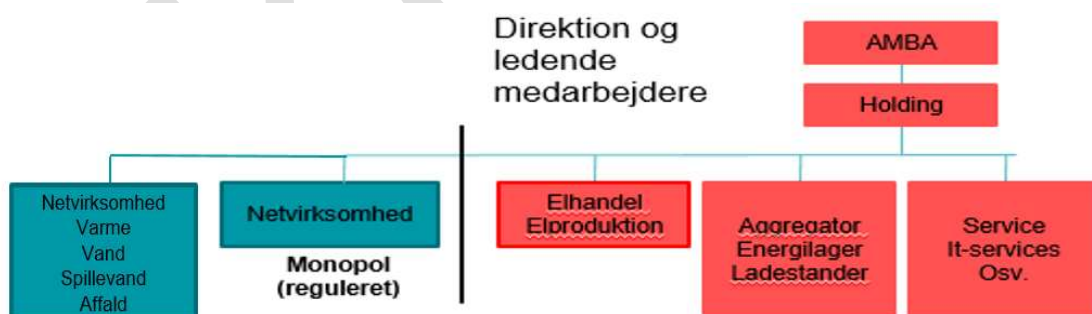
Der gælder ikke nogen mindstegrænse for, hvor stor en varmforsyningsvirksomheds overskudsproduktion af elektricitet fra solceller skal være, for at den anses for en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet efter § 5, stk. 2, nr. 1.

Udførelsen af opgaver for netvirksomheden efter § 5, stk. 2, nr. 2, kan f.eks. bestå i varetagelse af drifts- og anlægsopgaver, administrative opgaver, HR- eller IT-opgaver. § 5, stk. 2, nr. 2, omfatter ikke situationer, hvor en netvirksomhed udfører opgaver for en anden selskabsmæssig forbundet netvirksomhed.

Efter § 5, stk. 2, nr. 3, må et medlem af en netvirksomheds direktion eller en ledende medarbejder ikke deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en anden selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet eller udfører opgaver for netvirksomheden.

Se nærmere om forståelsen af udtrykket: "direkte eller indirekte ejer andele eller deltager" ovenfor i afsnit 2.2 om det tilsvarende udtryk i § 3, stk. 1, nr. 3.

Illustrationen nedenfor viser eksempler på virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af forbuddet mod personsammenfald (farvet med rødt) og tilladte personsammenfald (farvet med grønt)

* Note til den grønne kasse ad forsyningsvirksomheder:

De forsyningsvirksomheder der er angivet i illustrationen forudsættes kun at udføre monopolaktiviteter. Et medlem af en stor netvirksomheds direktion og en ledende medarbejder i en sådan netvirksomhed må derfor deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet monopolforsyningsvirksomhed. Hvis en af disse forsyningsvirksomheder undtagelsesvist varetager kommercielle aktiviteter, der er omfattet af § 5, stk. 2, nr. 1-3, skal habilitetsspørgsmålet dog bedømmes efter disse bestemmelser og eventuelt undtagelsesbestemmelserne i §§ 8 og 9.

3.1.1.3 UNDTAGELSER FRA FORBUDET MOD PERSONSAMMENFALD

Der gælder to undtagelser fra forbuddet mod, at et medlem af en stor netvirksomheds direktion eller en ledende medarbejder i en sådan netvirksomhed må deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der udfører de aktiviteter, der er nævnt i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 2:

1. Rene multiforsyningskoncerner (monopolvirksomheder) med fælles service-selskab

Netvirksomhedsbekendtgørelsen fastsætter en undtagelse fra forbuddet mod personsammenfald for rene multiforsyningskoncerner med fælles serviceselskab. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 8:

§ 8. § 5, stk. 2-4, og § 7, stk. 2, finder ikke anvendelse, hvis netvirksomheden udelukkende er selskabsmæssigt forbundet med en virksomhed, der varetager produktion af opvarmet vand eller damp omfattet af § 20, stk. 1, i lov om varmforsyning, en virksomhed, som er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, eller en virksomhed, der varetager affaldsaktiviteter, der ikke er konkurrenceudsat i henhold til sektorlovgivningen på affaldsområdet (forsyningsvirksomheder), eller flere af de nævnte forsyningsvirksomheder, samt med en virksomhed, der udelukkende udfører opgaver for netvirksomheden og forsyningsvirksomhederne.

Stk. 2. Undtagelsen efter stk. 1 finder anvendelse, uanset, om der i en af de i stk. 1 nævnte forsyningsvirksomheder indgår elproduktion, hvis

- 1) der ikke er krav om at elproduktionen er selskabsmæssigt adskilt, og
- 2) elproduktionen, i medfør af til enhver tid gældende ret, herunder administrativ praksis, i sin helhed er omfattet af en økonomisk monopolregulering.

Forbuddet mod personsammenfald gælder ikke, hvis netvirksomheden udelukkende er selskabsmæssigt forbundet med en række angivne monopolforsyningsvirksomheder, samt med en virksomhed, der udelukkende udfører opgaver for netvirksomheden og forsyningsvirksomhederne. Der skal være tale om en eller flere af følgende monopolforsyningsvirksomheder:

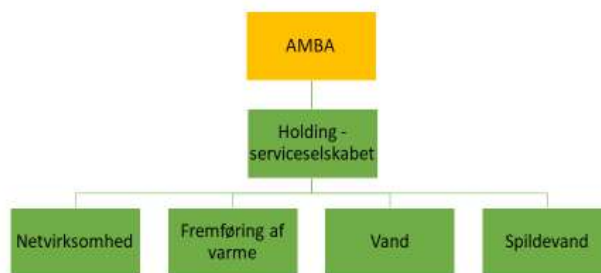
- en virksomhed, der varetager produktion af opvarmet vand eller damp omfattet af § 20, stk. 1, i lov om varmforsyning,
- en virksomhed, som er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, eller
- en virksomhed, der varetager affaldsaktiviteter, der ikke er konkurrenceudsat i henhold til sektorlovgivningen på affaldsområdet.

Denne undtagelse gælder uanset, om der i en af de nævnte forsyningsvirksomheder indgår elproduktion, hvis

- der ikke er krav om at elproduktionen er selskabsmæssigt adskilt, og

- elproduktionen, i medfør af til enhver tid gældende ret, herunder administrativ praksis, i sin helhed er omfattet af en økonomisk monopolregulering).

Illustrationen nedenfor viser, hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af undtagelsen i § 8 (farvet med grønt)

2. Medlemskab af bestyrelsen for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der udfører opgaver for netvirksomheden (et serviceselskab ejet af en eller flere netvirksomheder)

Netvirksomhedsbekendtgørelsen fastsætter en undtagelse fra forbuddet mod person-sammenfald i relation til bestyrelsen for et serviceselskab ejet af en eller flere netvirksomheder. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 9:

§ 9. Uanset § 5, stk. 2, kan et medlem af netvirksomhedens direktion eller en ledende medarbejder i netvirksomheden indgå i bestyrelsen for en virksomhed, der er omtalt i § 5, stk. 2, nr. 2, hvis

1) virksomheden, der udfører opgaver for netvirksomheden, er en virksomhed, der udelukkende ejes af en eller flere netvirksomheder, eller som udelukkende en eller flere netvirksomheder deltager i,

2) virksomheden udelukkende varetager opgaver for den eller de ejende eller deltagende netvirksomheder og eventuel andre netvirksomheder, og

3) de opgaver, som virksomheden varetager, udelukkende er opgaver, der hører under en netvirksomheds bevillingspligtige aktivitet, eller vedrører virksomhed med nær tilknytning til netvirksomhed, som udøves i netvirksomheden i overensstemmelse med § 2 i bekendtgørelse nr. 2246 af 29. december 2020 om undtagelse af anlæg og sideordnede aktiviteter fra elforsyningsloven.

Et medlem af en stor netvirksomheds direktion og en ledende medarbejder i en sådan netvirksomhed må uanset forbuddet i § 5, stk. 2, efter § 9 indgå i bestyrelsen for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der udfører opgaver for netvirksomheden (et selskabsmæssigt forbundet serviceselskab, herefter serviceselskabet), hvis

- 1) serviceselskabet udelukkende ejes af en eller flere netvirksomheder, (eller kun en eller flere netvirksomheder deltager i serviceselskabet), og
- 2) serviceselskabet udelukkende varetager opgaver for den eller de ejende eller deltagende netvirksomheder og eventuel andre netvirksomheder, og
- 3) de opgaver, som serviceselskabet varetager, udelukkende er opgaver, der hører under en netvirksomheds bevillingspligtige aktivitet, eller vedrører virksomhed med nær tilknytning til netvirksomhed, som udøves i netvirksomheden i overensstemmelse med § 2 i bekendtgørelse nr. 2246 af 29. december 2020 om undtagelse af anlæg og sideordnede aktiviteter fra elforsyningsloven.

Efter § 2 i denne bekendtgørelse er mindre omfattende virksomhed, som har nær tilknytning til netvirksomhed (tilknyttet aktivitet), og som ligger uden for bevillingen til netvirksomhed, i mindre netvirksomheder⁶ undtaget fra kravet i § 47, stk. 4, i elforsyningsloven om, at aktiviteter, som ligger uden for bevillingen til netvirksomhed, skal udøves i selvstændige selskaber med begrænset ansvar. Vejledning om, hvilke aktiviteter, der efter deres art kan anses at være virksomhed, som har nær sammenhæng til netvirksomhed, kan findes i § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1133 af 27. november 2008 om kommuners og Energinet.dk's deltagelse i anden virksomhed, som har nær tilknytning til deres hovedvirksomhed efter elforsyningsloven.

Betingelsen i sidste led i § 9, nr. 3, kan være relevant i situationer, hvor en lille netvirksomhed ejer andele i eller deltager i et "fælles serviceselskab", uden at antallet af den lille netvirksomheds kunder skal tælles sammen med antallet af kunder i den store netvirksomhed, der skal vurderes efter § 9. Dvs. situationer, hvor den eller de samme fysiske eller juridiske personer ikke udøver kontrol over både den store og den lille netvirksomhed, hvilket efter § 5, stk. 2, og § 7, jf. § 2, nr. 16, er kriteriet for, at antallet af de to netvirksomheders kunder skal tælles sammen.

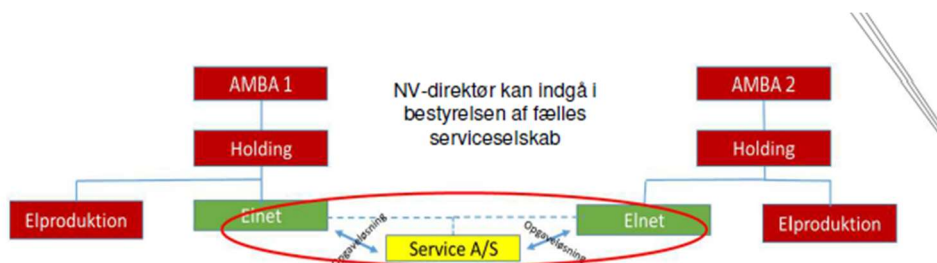
Betingelsen i sidste led i § 9, nr. 3, kan også være relevant i situationer, hvor serviceselskabet varetager opgaver for en lille netvirksomhed, som ikke ejer andele i eller deltager i serviceselskabet.

De personer, der er omfattet af § 9, er derimod ikke i øvrigt undtaget fra forbuddet i § 5, stk. 2, mod at deltage i driften eller ledelsen af et selskabsmæssigt forbundet serviceselskab.

---

⁶ Herved forstås efter § 2 i bekendtgørelse nr. 2246 af 29. december 2020 netvirksomheder, der alene eller sammen med andre netvirksomheder inden for samme vertikalt integreret virksomhed har mindre end 100.000 tilsluttede elforbrugere. Vertikalt integreret virksomhed er defineret i § 5, nr. 32, i lov om elforsyning.

Illustration med eksempel på virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af undtagelsen i § 9 (farvet med grønt og gult)

3. Underretningspligt i forhold til undtagelser

En netvirksomhed, der er omfattet af undtagelserne i § 8 eller § 9, skal underrette Forsyningstilsynet herom. Netvirksomheden skal også underrette Forsyningstilsynet om ændringer, der betyder, at undtagelsen ikke længere finder anvendelse.⁷

Underretningen skal ske umiddelbart efter den 1. januar 2024, hvor habilitetsreglerne i netvirksomhedsbekendtgørelsens kapitel 2 får virkning. Ved efterfølgende ændringer, der betyder, at en undtagelse vil finde anvendelse, eller at en undtagelse ikke længere vil finde anvendelse, skal underretningen ske umiddelbart efter ændringen.

Underretningen skal ske via blanket på virk.dk

3.1.2 BESTYRELSESMEDLEMMER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen fastsætter et forbud mod personsammenfald for bestyrelsesmedlemmer. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 3:

Stk. 3. Et medlem af netvirksomhedens bestyrelse må ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet, jf. dog stk. 4.

Et medlem af en stor netvirksomheds bestyrelse må ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet.

For så vidt angår forståelsen af udtrykket: "indirekte deltagelse i driften eller ledelsen" af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed henvises til det, som i afsnit 3.1.1.1 er anført

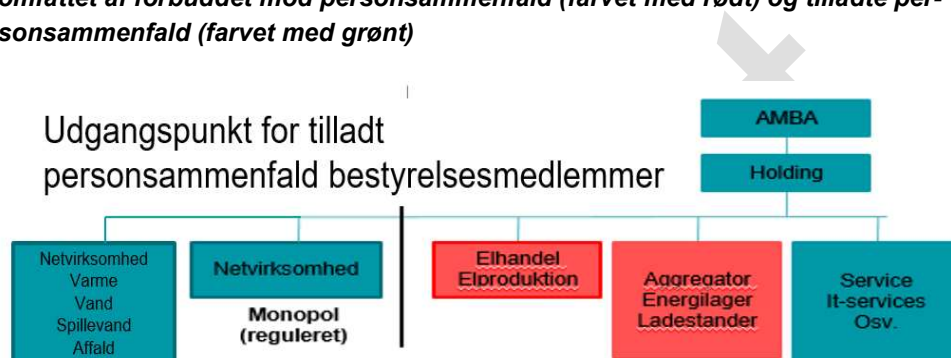
⁷ Jf. netvirksomhedsbekendtgørelsens § 10.

om definitionen i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 5, som også gælder for medlemmer af en netvirksomheds bestyrelse.

Se nærmere ovenfor i afsnit 2.2 om forståelsen af begrebet selskabsmæssigt forbundet virksomhed.

Varetagelse af en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet omfatter elproduktion, elhandel, aggregering, energilager- eller ladestanderaktiviteter⁸.

Illustrationen nedenfor viser eksempler på virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af forbuddet mod personsammenfald (farvet med rødt) og tilladte personsammenfald (farvet med grønt)

Note til den grønne kasse ad forsyningsvirksomheder:

De forsyningsvirksomheder, som er angivet i illustrationen, forudsættes kun at udføre monopolaktiviteter. Et medlem af en stor netvirksomheds bestyrelse må derfor deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet monopolforsyningsvirksomhed. Hvis en af disse forsyningsvirksomheder undtagelsesvist varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet efter § 5, stk. 3, skal habilitetsspørgsmålet dog bedømmes efter denne bestemmelse og eventuelt undtagelsesbestemmelsen i § 8.

3.1.3 TO UAFHÆNGIGE BESTYRELSESMEDELMER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller udvidede habilitetskrav til mindst to bestyrelsesmedlemmer. Se boks xx.

⁸ Jf. definitionen i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 15.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 4:

Stk. 4. Mindst to medlemmer af netvirksomhedens bestyrelse må ud over de begrænsninger, der følger af stk. 3, heller ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der

- 1) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller*
- 2) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 3 eller i nr. 1.*

Efter § 5, stk. 4, stilles der udvidede habilitetskrav til mindst to medlemmer af en stor netvirksomheds bestyrelse. Disse to bestyrelsesmedlemmer må ud over de begrænsninger, som alle bestyrelsesmedlemmer skal overholde, heller ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der

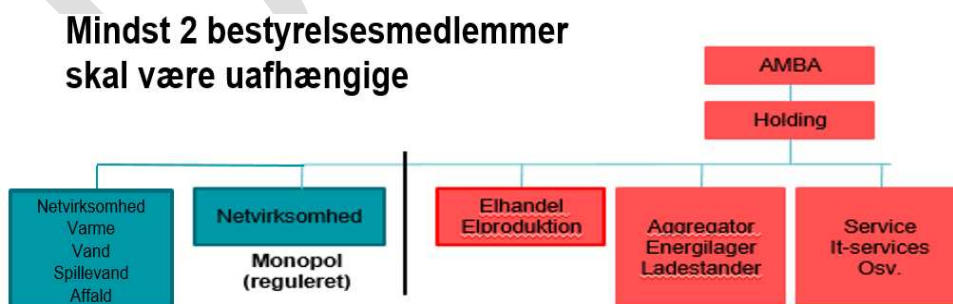
- 1) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller
- 2) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 3 eller i nr. 1.

Disse to bestyrelsesmedlemmer skal derfor opfylde de samme krav til habilitet som medlemmer af netvirksomhedens direktion og ledende medarbejdere i netvirksomheden.

Der henvises til afsnit 3.1.1.2.

Det betyder f.eks., at medlemmer af et repræsentantskab kan udpeges som uafhængige bestyrelsesmedlemmer, hvis de i øvrigt opfylder habilitetskravene.

Illustrationen nedenfor viser eksempler på virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af forbuddet mod personsammenfald (farvet med rødt) og tilladte personsammenfald (farvet med grønt)

Note til den grønne kasse ad forsyningsvirksomheder:

De forsyningsvirksomheder, som er angivet i illustrationen, forudsættes kun at udføre monopolaktiviteter. De to uafhængige medlemmer af en stor netvirksomheds bestyrelse må derfor deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet mono-

polforsyningsvirksomhed. Hvis en af disse forsyningsvirksomheder undtagelsesvist varetager kommercielle aktiviteter, der er omfattet af § 5, stk. 4, jf. stk. 3, skal habilitetsspørgsmålet dog bedømmes efter disse bestemmelser og eventuelt undtagelsesbestemmelsen i § 8.

3.1.4 UNDTAGELSE FRA FORBUDET MOD PERSONSAMMENFALD - BESTYRELSES-MEDLEMMER

Rene multiforsyningskoncerner (monopolvirksomheder) med fælles serviceselskab

Medlemmerne af en stor netvirksomheds bestyrelse må uanset forbuddene i § 5, stk. 3, og stk. 4, efter § 8 deltage i driften eller ledelsen af andre virksomheder, hvis netvirksomheden udelukkende er selskabsmæssigt forbundet med en række angivne monopolforsyningsvirksomheder, samt med en virksomhed, der udelukkende udfører opgaver for netvirksomheden og forsyningsvirksomhederne. Denne undtagelse finder både anvendelse i forhold til det generelle forbud for bestyrelsesmedlemmer i § 5, stk. 3, og i forhold til kravet i § 5, stk. 4, om to uafhængige bestyrelsesmedlemmer.

Denne undtagelse og underretningspligten i den forbindelse har samme indhold i relation til medlemmer af bestyrelsen for en stor netvirksomhed som for medlemmer af en stor netvirksomheds direktion og dennes ledende medarbejdere, og der henvises til det i afsnit 3.1.1.3 nr. 1 og 3.1.1.3 nr. 3 anførte herom.

3.2 SUPPLERENDE KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER TIL UNDERSTØTTELSE AF NETVIRKSOMHEDERNES FUNKTIONELLE ADSKILLELSE

3.2.1 TILSTRÆKKELIG VIDEN OM LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav til bestyrelsen om tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 6:

Stk. 6. Bestyrelsen i netvirksomheden skal samlet have tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed efter lov om elforsyning og regler fastsat i medfør af loven, herunder for sikring af uafhængig varetagelse af netvirksomhed og neutral adfærd.

Bestyrelsen i en stor netvirksomhed skal samlet have tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed efter lov om elforsyning og regler fastsat i medfør af loven, herunder for sikring af uafhængig varetagelse af netvirksomhed og neutral adfærd.

Det er den samlede viden hos medlemmerne af bestyrelsen af en netvirksomhed, der skal leve op til dette krav (og altså ikke det enkelte bestyrelsesmedlems viden).

I vurderingen af om bestyrelsen i en netvirksomhed samlet har tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed, skal der således foretages en vurdering af, om de enkelte bestyrelsesmedlemmers viden tilsammen giver bestyrelsen en tilstrækkelig viden. I den forbindelse vurderes, hvilken viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed, som de enkelte bestyrelsesmedlemmer har erhvervet gennem uddannelse, kurser og relevant tidligere ansættelse.

Begrebet "tilstrækkelig viden" skal ses i lyset af bestemmelsens formål. Formålet er at understøtte varetagelse af netvirksomhed inden for de lovgivningsmæssige rammer, herunder under iagttagelse af de regler, der skal sikre, at netvirksomheden agerer som uafhængig enhed og neutralt over for andre aktører, således at diskriminerende adfærd forhindres.

Derfor bør en netvirksomheds bestyrelse have tilstrækkelig fokus på at forebygge diskriminerende adfærd. Dette forudsætter kendskab både til de mere målrettede regler, der skal sikre uafhængig varetagelse af netvirksomhed og neutral adfærd, men også de bredere lovgivningsmæssige rammer, inden for hvilke netvirksomheden agerer.

Kravet om tilstrækkelig viden i bestyrelsen understøtter også, at bestyrelsen har de rette forudsætninger til på kvalificeret vis at varetage den rolle, som bestyrelsen har efter reglerne i bekendtgørelsen om netvirksomheders interne overvågning. Således vil den overvågningsansvarlige for programmet for intern overvågning efter denne bekendtgørelse også rapportere til bestyrelsen, ligesom årsberetningen for det interne overvågningsprogram også skal underskrives af bestyrelsen.

Bestyrelsen skal samlet have tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer til, at den kan udstede direktiver til direktionen om, at direktionen i sin ledelse skal sikre, at netvirksomheden overholder disse lovgivningsmæssige rammer, samt at bestyrelsen kan afkræve direktionen redegørelser for netvirksomhedens efterlevelse af disse lovgivningsmæssige rammer, og gennemskue og udfordre disse redegørelser.

For at sikre overholdelsen af kravet kan virksomheden f.eks. selv iværksætte relevante uddannelsestiltag i form af E-learningkurser eller almindelige kurser, hvor kandidater til bestyrelsen får en indførelse i lovgivningen, inden de udnævnes, samt hvor bestyrelsesmedlemmer løbende holdes opdateret.

Netvirksomheden har pligt til løbende at vurdere, om den samlede bestyrelse besidder tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed.

3.2.2 DOKUMENTATION FOR ARBEJDSDELING

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav om dokumentation, der beskriver arbejdsdelingen mellem bestyrelsen og direktionen. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 7:

Stk. 7. Netvirksomheden skal sikre, at der udarbejdes dokumentation, der beskriver arbejdsdelingen mellem bestyrelsen og direktionen, herunder henholdsvis bestyrelsens og direktionens beslutningskompetence, både emnemæssigt, og, hvor dette er relevant i henhold til interne direktionsinstrukser eller lignende, beløbsmæssigt.

Dokumentationen skal på gennemsigtig vis gengive opgave- og ansvarsfordelingen mellem direktionen og bestyrelsen inden for netvirksomhedens aktiviteter. Dokumentationen skal offentliggøres på netvirksomhedens hjemmeside. Ved væsentlige ændringer skal den offentliggjorte dokumentation opdateres.

Dokumentationen skal endvidere fremsendes til Forsyningstilsynet, sammen med relevant internt materiale, eksempelvis interne direktionsinstrukser, som dokumentationen bygger på, første gang umiddelbart efter den 1. januar 2024, jf. § 54, stk. 1, 1. pkt. Herefter skal dokumentationen og relevant internt materiale fremsendes én gang årligt sammen med fremsendelse af netvirksomhedens årsberetning i medfør af bekendtgørelsen om netvirksomheders interne overvågning og efter Forsyningstilsynets forespørgsel herom.

En stor netvirksomhed skal sikre, at der udarbejdes dokumentation, der beskriver arbejdsdelingen mellem bestyrelsen og direktionen, herunder henholdsvis bestyrelsens og direktionens beslutningskompetence. Dokumentationen skal både beskrive arbejdsdelingen og beslutningskompetencerne emnemæssigt og beløbsmæssigt, hvor beløbsgrænser er relevante i henhold til interne direktionsinstrukser eller lignende.

F.eks. har eventuelt fastsatte økonomiske beslutningsrammer eller lignende betydning for ansvarsfordelingen i netvirksomheden,

Dokumentationen skal på gennemsigtig vis gengive opgave- og ansvarsfordelingen mellem direktionen og bestyrelsen inden for netvirksomhedens aktiviteter.

Dokumentationen skal offentliggøres på netvirksomhedens hjemmeside første gang umiddelbart efter den 1. januar 2024, hvor kravet får virkning. Ved væsentlige ændringer skal den offentliggjorte dokumentation opdateres umiddelbart efter ændringen.

Dokumentationen skal også fremsendes til Forsyningstilsynet sammen med relevant internt materiale f.eks. interne direktionsinstrukser, som dokumentationen bygger på, første gang umiddelbart efter den 1. januar 2024, hvor habilitetsreglerne i netvirksomhedsbekendtgørelsens kapitel 2 får virkning⁹. Herefter skal dokumentationen og relevant internt materiale fremsendes én gang årligt sammen med fremsendelse af netvirksomhedens årsberetning i medfør af bekendtgørelsen om netvirksomheders interne overvågning og efter Forsyningstilsynets forespørgsel herom. Når dokumentationen og

⁹ Jf. netvirksomhedsbekendtgørelsens § 54, stk. 1, 1. pkt.

relevant internt materiale indsendes, sker der ikke sagsbehandling eller anden godkendelse af dette. Forsyningstilsynet er dog ikke afskåret fra på et senere tidspunkt at anvende oplysningerne i dokumentationen i sit tilsynsarbejde.

Materialet indsendes via blanket på virk.dk.

3.2.3 KRAV TIL LEDELSESPERSONERS UAFHÆNGIGHED I FORHOLD TIL ERHVERVSMÆSSIGE INTERESSER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav om direktionsmedlemmer og ledende medarbejders uafhængighed af erhvervsmæssige interesser. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 6:

§ 6. Netvirksomheder, der alene eller sammen med andre netvirksomheder, som den eller de samme fysiske eller juridiske person udøver kontrol over, har 100.000 eller flere tilsluttede elkunder, skal sikre, at medlemmer af netvirksomhedens direktion og netvirksomhedens ledende medarbejdere kan handle uafhængigt af erhvervsmæssige interesser i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der

- 1) varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet,*
- 2) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller*
- 3) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i nr. 1 eller 2.*

Stk. 2. For at opfylde stk. 1, skal netvirksomheden sikre

- 1) at aflønningen af direktionsmedlemmer og netvirksomhedens ledende medarbejdere ikke direkte eller indirekte afhænger af resultater i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3, og*
- 2) direktionsmedlemmers og ledende medarbejders uafhængighed i form af faste procedurer for vedkommendes eventuelle skifte i ansættelse mellem netvirksomheden og en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3.*

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 6 fastsætter supplerende regler om ledelsens uafhængighed af erhvervsmæssige interesser for så vidt angår medlemmer af en stor netvirksomheds direktion og dennes ledende medarbejdere. Disse regler har til formål at sikre, at ledelsens habilitet heller ikke vil blive påvirket af andre forhold, der er relateret til disse ledelsesmedlemmers erhvervsmæssige interesser.

3.2.3.1 GENEREL FORPLIGTELSE AD ERHVERVSMÆSSIGE INTERESSER

Store netvirksomheder skal efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, sikre, at medlemmer af netvirksomhedens direktion og netvirksomhedens ledende medarbejdere

kan handle uafhængigt af erhvervmæssige interesser i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der:

1. varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet,
2. udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller
3. direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i nr. 1 eller 2.

De kommercielle aktiviteter i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der udløser forpligtelsen til sikre, at ledelsen kan handle uafhængigt af erhvervmæssige interesser, er de samme, som er relevante i relation til forbuddene mod personsammenfald i § 5, stk. 2 og 4. Der kan henvises til det, som er anført herom i afsnit 3.1.1.2 i forhold til direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere.

Det bemærkes, at de ovenfor i afsnit 3.1 omtalte habilitetskrav som udgangspunkt ikke er til hinder for, at man i en koncern holder generelle møder og strategiaktiviteter, hvor også ledelsen for en netvirksomhed og ledende medarbejdere fra denne deltager.

På den anden side vil store netvirksomheder også i forbindelse med generelle møder og strategiaktiviteter i en koncern efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, have pligt til at sikre, at medlemmer af netvirksomhedens direktion og netvirksomhedens ledende medarbejdere kan handle uafhængigt af erhvervmæssige interesser i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der 1) varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet, 2) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller 3) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed i nr. 1 eller 2. Det medfører, at netvirksomheder skal sikre sig, at der ikke under generelle møder og strategiaktiviteter i en koncern foregår noget, der kan hindre, at medlemmer af netvirksomhedens direktion og netvirksomhedens ledende medarbejdere kan handle uafhængigt af de erhvervmæssige interesser i sådanne selskabsmæssigt forbundne virksomheder.

3.2.3.2 SPECIFIKKE FORPLIGTELSER AD ERHVERVSMÆSSIGE INTERESSER

For at opfylde den generelle forpligtelse efter stk. 1 til at sikre, at direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere kan handle uafhængigt af erhvervmæssige interesser, skal en stor netvirksomhed efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, sikre:

1. at aflønningen af direktionsmedlemmer og netvirksomhedens ledende medarbejdere ikke direkte eller indirekte afhænger af resultater i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3, og
2. direktionsmedlemmers og ledende medarbejders uafhængighed i form af faste procedurer for vedkommendes eventuelle skifte i ansættelse mellem netvirksomheden og en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3.

4. KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER MED UNDER 100.000 KUNDER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen § 7 stiller mere lempelige krav til habilitet m.v. i mindre netvirksomheder målt i forhold til antallet af tilsluttede elkunder. Dette er tilfældet for så vidt angår netvirksomheder, der alene eller sammen med andre netvirksomheder, som den eller de samme fysiske eller juridiske personer udøver kontrol over, har under 100.000 tilsluttede elkunder. Disse netvirksomheder betegnes herefter som mindre netvirksomheder.

I relation til spørgsmålet om, hvorvidt antallet af en netvirksomheds kunder skal tælles sammen med antallet af en anden netvirksomheds kunder henvises til det i afsnit 3 anførte om definitionen af kontrolbegrebet i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 16.

4.1 FORBUD MOD PERSONSAMMENFALD

4.1.1 TO UAFHÆNGIGE BESTYRELSESMEDLEMMER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller udvidede habilitetskrav til mindst to bestyrelsesmedlemmer. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 7, stk. 2 og 3:

Stk. 2. Mindst to medlemmer af netvirksomhedens bestyrelse må ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der

- 1) varetager en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet,*
- 2) udfører opgaver for netvirksomheden og ikke er en virksomhed med bevilling til netvirksomhed, eller*
- 3) direkte eller indirekte ejer andele eller deltager i en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i nr. 1 eller 2.*

Stk. 3. Indirekte deltagelse i driften eller ledelsen som omtalt i stk. 2 forstås som omfattende situationer, hvor bestyrelsesmedlemmet for netvirksomheden på grund af personlige forhold, eksempelvis ejerskab af en betydelig aktiepost, har indflydelse på driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed som nævnt i stk. 2, nr. 1-3.

Efter § 7, stk. 2, må mindst to medlemmer af en lille netvirksomheds bestyrelse ikke direkte eller indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der varetager visse kommercielle aktiviteter.

Der er tale om de samme kommercielle aktiviteter, som er relevante i forhold til de to uafhængige bestyrelsesmedlemmer, direktionsmedlemmer og ledende medarbejdere i en stor netvirksomhed. De to uafhængige bestyrelsesmedlemmer i en lille netvirksomhed skal også opfylde de samme udvidede krav til habilitet som disse personer i en stor netvirksomhed.

Der kan derfor henvises til afsnit 3.1.1.2, afsnit 3.1.1.3 og afsnit 3.1.3.

Ved indirekte deltagelse i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed forstås efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 7, stk. 3, situationer, hvor bestyrelsesmedlemmet for netvirksomheden på grund af personlige forhold, eksempelvis ejerskab af en betydelig aktiepost, har indflydelse på driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed som nævnt i stk. 2, nr. 1-3.

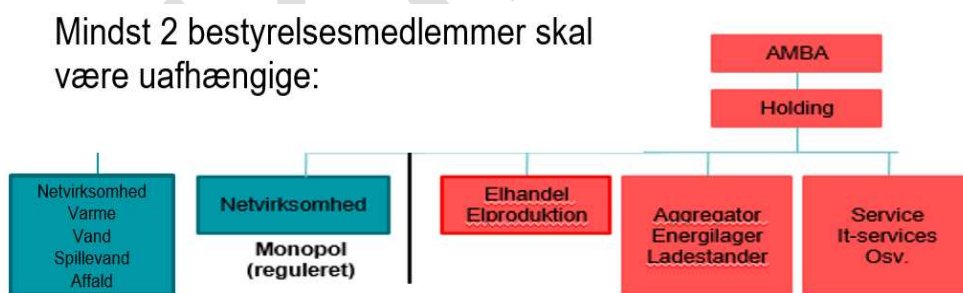
For så vidt angår forståelsen af udtrykket: "indirekte deltagelse i driften eller ledelsen" af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed henvises til afsnit 3.1.1.1.

Varetagelse af en konkurrenceudsat elektricitetsaktivitet omfatter elproduktion, elhandel, aggregering, energilager- eller ladestanderaktiviteter¹⁰.

Det bemærkes, at medlemmer af et repræsentantskab kan udpeges som uafhængige bestyrelsesmedlemmer, hvis de i øvrigt opfylder habilitetskravene.

De mere lempelige krav til habilitet i mindre netvirksomheder indebærer f.eks., at disse fortsat vil kunne have samme direktion og samme ledende medarbejdere som en konkurrenceforbundet elhandelsvirksomhed. Dog skal dokumentationsforpligtelsen i § 7, stk. 6, opfyldes, hvor det er relevant, se herom nedenfor i afsnit 4.2.3.

Illustrationen nedenfor viser eksempler på virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af forbuddet mod personsammenfald (farvet med rødt) og tilladte personsammenfald (farvet med grønt)

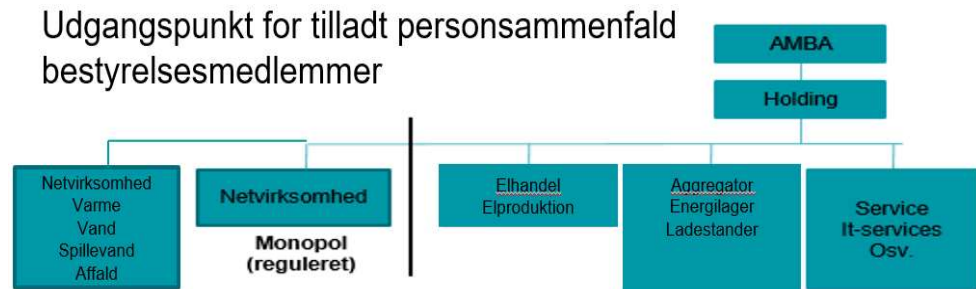

Note til den grønne kasse ad forsyningsvirksomheder:

De forsyningsvirksomheder, som er angivet i illustrationen, forudsættes kun at udføre monopolaktiviteter. De to uafhængige medlemmer af en lille netvirksomheds bestyrelse må derfor deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet monopolforsyningsvirksomhed. Hvis en af disse forsyningsvirksomheder undtagelsesvist varetager kommercielle aktiviteter, der er omfattet af § 7, stk. 2, nr. 1-3, skal habilitetsspørgsmålet dog bedømmes efter disse bestemmelser og eventuelt undtagelsesbestemmelsen i § 8.

¹⁰ Jf. definitionen i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 15.

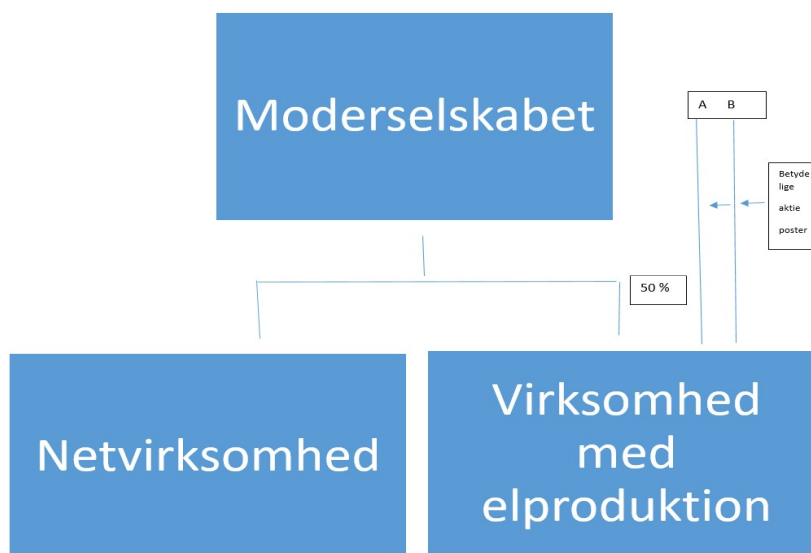
Illustrationen nedenfor viser eksempler på tilladte personsammenfald (farvet med grønt) for andre bestyrelsesmedlemmer end de to uafhængige bestyrelsesmedlemmer

Som eksempel på at medlemmer af en netvirksomheds bestyrelse på grund af deres personlige forhold kan anses for at deltage indirekte i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, kan nævnes en situation, hvor en lille netvirksomheds moderselskab ejer 50 % af aktiekapitalen i en virksomhed, der producerer el på et solcelleanlæg. Solcellevirksomheden er efter § 3, stk. 1, en selskabsmæssigt forbundet virksomhed i forhold til netvirksomheden. Hvis der er tre medlemmer af netvirksomhedens bestyrelse, og to af disse hver især ejer en betydelig aktiepost i solcellevirksomheden, vil de to bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden efter § 7, stk. 3, anses for at have indflydelse på driften eller ledelsen af solcellevirksomheden og dermed indirekte deltage i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed som nævnt i stk. 2, nr. 1. Dermed vil kun et enkelt af bestyrelsesmedlemmerne overholde habilitetskravene i § 7, stk. 2, til to uafhængige bestyrelsesmedlemmer.

Illustrationen nedenfor viser et eksempel på, at medlemmer af en netvirksomheds bestyrelse på grund af deres personlige forhold kan anses for at deltage indirekte i driften eller ledelsen af en selskabsmæssigt forbundet virksomhed

(A + B er bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden)

A+B er bestyrelsesmedlemmer i netvirksomheden

Hvornår en aktiepost kan antages at være betydelig vil afhænge af en vurdering af, om aktieposten i det konkrete tilfælde er af sådan en størrelse og karakter, at den efter en objektiv vurdering vil kunne påvirke den pågældende persons beslutningstagen.

Der henvises til det ovenfor i afsnit 3.1.1.1 anførte.

4.1.2 UNDTAGELSE FRA FORBUDET MOD PERSONSAMMENFALD

Rene multiforsyningskoncerner (monopolvirksomheder) med fælles serviceselskab

Medlemmerne af en lille netvirksomheds bestyrelse må uanset kravet i § 7, stk. 2, om to uafhængige bestyrelsesmedlemmer efter § 8 deltage i driften eller ledelsen af andre virksomheder, hvis netvirksomheden udelukkende er selskabsmæssigt forbundet med en række angivne monopolforsyningsvirksomheder, samt med en virksomhed, der udelukkende udfører opgaver for netvirksomheden og forsyningsvirksomhederne.

Denne undtagelse og underretningsspligten i den forbindelse har samme indhold i relation til bestyrelsesmedlemmer i en lille netvirksomhed som for medlemmer af en stor netvirksomheds direktion og dennes ledende medarbejdere, og der henvises til afsnit 3.1.1.3 nr. 1 og 3.1.1.3 nr. 3.

4.2 SUPPLERENDE KRAV TIL NETVIRKSOMHEDER TIL UNDERSTØTTELSE AF NETVIRKSOMHEDERNES FUNKTIONELLE ADSKILLELSE

4.2.1 TILSTRÆKKELIG VIDEN OM LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav til bestyrelsen om tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 7, stk. 4:

Stk. 4. Bestyrelsen i netvirksomheden skal samlet have tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed efter lov om elforsyning og regler fastsat i medfør af loven, herunder for sikring af uafhængig varetagelse af netvirksomhed og neutral adfærd.

Bestyrelsen i en lille netvirksomhed skal samlet have tilstrækkelig viden om de lovgivningsmæssige rammer for varetagelse af netvirksomhed efter lov om elforsyning og regler fastsat i medfør af loven, herunder for sikring af uafhængig varetagelse af netvirksomhed og neutral adfærd.

Det er den samlede viden hos medlemmerne af bestyrelsen af en netvirksomhed, der skal leve op til dette krav (og altså ikke det enkelte bestyrelsesmedlems viden).

Dette krav til den samlede viden hos medlemmerne af bestyrelsen af en netvirksomhed har samme indhold i relation til bestyrelsen for en lille netvirksomhed som for bestyrelsen for en stor netvirksomhed, og der henvises til det i afsnit 3.2.1 anførte herom.

4.2.2 ADSKILTE BESTYRELSESMØDER UNDER ANDET FORMANDSKAB

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav om, at bestyrelsesmøder skal foregå under et andet formandskab og tidsmæssigt adskilt. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 7, stk. 5:

Stk. 5. Bestyrelsesmøder for netvirksomheden skal foregå under andet formandskab og tidsmæssig adskilt fra de bestyrelsesmøder, der holdes for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 2, nr. 1-3.

Bestyrelsesmøder for en lille netvirksomhed skal foregå under et andet formandskab og tidsmæssig adskilt fra de bestyrelsesmøder, der holdes for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i § 7, stk. 2, nr. 1-3.

Ved et andet formandskab forstås, at formand og næstformand i bestyrelsen for netvirksomheden ikke må være de samme, som er formand og næstformand i den samme bestyrelse, der også varetager bestyrelsesfunktionen for en af de angivne selskabsmæssigt forbundne virksomheder.

De kommercielle aktiviteter, der udløser forpligtelsen til at holde tidsmæssigt adskilte bestyrelsesmøder under et andet formandskab, er de samme, som er relevante i relation til forbuddet mod personsammenfald i § 5, stk. 2. Der henvises til afsnit 3.1.1.2.

4.2.3 DIREKTØR AFSÆTTER TID TIL OPRETHOLDELSE AF NETVIRKSOMHEDEN SOM SEPARAT VIRKSOMHED

Netvirksomhedsbekendtgørelsen stiller krav om, at direktøren afsætter tid til opretholdelse af netvirksomheden som separat virksomhed. Se boks xx.

Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 7, stk. 6:

Stk. 6. I tilfælde, hvor netvirksomhedens direktion varetages af et medlem af direktionen for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i stk. 2, nr. 1-3, skal netvirksomheden dokumentere, at pågældende person afsætter tid til opretholdelse af netvirksomheden som separat virksomhed.

Hvis en lille netvirksomheds direktion varetages af et medlem af direktionen for en selskabsmæssigt forbundet virksomhed, der er nævnt i § 7, stk. 2, nr. 1-3, skal netvirksomheden dokumentere, at pågældende person afsætter tid til opretholdelse af netvirksomheden som separat virksomhed. I den forbindelse bør det kunne dokumenteres, at der både er tid og arbejdsgange, der tydeliggør, hvornår direktøren agerer som ledelse for netvirksomheden.

Denne dokumentationsforpligtelse finder kun anvendelse, hvis en netvirksomheds direktion varetages af en enkelt person, som også er medlem af direktionen for en af de nævnte selskabsmæssigt forbundne virksomheder.

Formålet med netvirksomhedens dokumentation af, at der er tid og arbejdsgange, der tydeliggør, hvornår direktøren agerer som ledelse for netvirksomheden, er at sikre, at direktøren for den lille netvirksomhed ikke påtager sig flere opgaver og ansættelsesforhold, end at den pågældende som direktør for netvirksomheden kan anses at afsætte tilstrækkelig tid til at opretholde netvirksomheden som separat virksomhed.

Det må bero på en konkret vurdering af den foreliggende dokumentation vedrørende den pågældendes opgaver som direktør for den lille netvirksomhed og den pågældendes øvrige opgaver som medlem af direktionen for den selskabsmæssigt forbundne virksomhed, om den pågældende som direktør for netvirksomheden kan anses at afsætte tilstrækkelig tid til at opretholde netvirksomheden som separat virksomhed.

Dokumentationsforpligtelsen vil f.eks. kunne opfyldes ved fremlæggelse af et dokument fra bestyrelsen, hvori direktørens opgaver er beskrevet, og hvori tid og arbejdsgange, der tydeliggør, hvornår direktøren agerer som ledelse for netvirksomheden, er angivet.

DEL 2

5. DOKUMENTATION FOR MARKEDSMÆSSIGHED
5.1 GÆLDENDE REGLER OM MARKEDSMÆSSIGHED

Reglerne om markedsmæssighed findes i Elforsyningslovens § 46. Se boks 1.

At en aftale er markedsmæssig indebærer, at aftaltparterne anvender priser og vilkår i overensstemmelse med, hvad der kunne være opnået, hvis aftalen var indgået mellem uafhængige parter.

BOKS 1 | ELFORSYNINGSLOVEN § 46¹¹

§ 46. Aftaler, som kollektive elforsyningsvirksomheder indgår med andre virksomheder, herunder koncernforbundne selskaber, skal indgås på markedsmæssige vilkår.

Stk. 2. De af stk. 1 omfattede aftaler skal foreligge i skriftlig form på aftaletidspunktet. Kollektive elforsyningsvirksomheder skal udarbejde skriftlig dokumentation for, hvorledes priser og vilkår er fastsat. Dokumentationen skal kunne danne grundlag for en vurdering af prisernes og vilkårenes markedsmæssighed. Dokumentationen forelægges Forsyningstilsynet efter anmodning. Hvis markedsmæssigheden af en aftale ikke findes godtgjort, kan Forsyningstilsynet skønsmæssigt fastsætte den markedsmæssige pris, jf. dog stk. 3. Den skønsmæssigt fastsatte pris eller den pris, Forsyningstilsynet fastsætter efter regler udstedt i medfør af stk. 3, vil blive lagt til grund for den økonomiske regulering af den kollektive elforsyningsvirksomhed.

Hovedformålet med elforsyningslovens regler om markedsmæssighed er at sikre, at værdierne i de kollektive elforsyningsvirksomheder alene anvendes i overensstemmelse med lovens prisbestemmelser. Kravene til markedsmæssighed skal forhindre, at kollektive elforsyningsvirksomheder køber for dyrt eller sælger for billigt og på denne måde overfører midler mellem koncern- og interesseforbundne virksomheder.

Elforsyningslovens regler om markedsmæssighed supplerer således lovens regulering af netvirksomhedernes priser, idet den giver hjemmel til, at Forsyningstilsynet regulerer den pris, der indgår i den økonomiske regulering af virksomhederne.

Aftaler skal foreligge i skriftlig form på aftaletidspunktet. For at leve op til dokumentationskravet i forbindelse med indgåelse af den skriftlige aftale skal der desuden udarbejdes en kortfattet beskrivelse af den valgte metode for sikring af markedsmæssigheden af prisfastsættelsen i aftalen. Denne beskrivelse skal vedlægges aftalen som et bilag.

Kollektive elforsyningsvirksomheder skal løbende sikre, at de aftaler, de indgår, er på markedsmæssige vilkår. De skal også sikre, at de på en solid måde kan redegøre for aftalernes markedsmæssighed og de skal være i besiddelse af den fornødne dokumentation for markedsmæssigheden af deres aftaler.

¹¹ Bekendtgørelse af lov om elforsyning nr. 984 af 12. maj 2021

Hvis markedsmæssigheden af en aftale ikke findes godtgjort, kan Forsyningstilsynet skønsmæssigt fastsætte den markedsmæssige pris. Forsyningstilsynet udøver dette skøn inden for rammerne af *OECD's Guidelines for Transfer Pricing* og SKATs juridiske vejledning: "*Transfer pricing dokumentationspligt og land for land-rapporteringspligt*"

Udkast

5.2 REVIDEREDE BESTEMMELSER OM DOKUMENTATION

Dokumentationsbestemmelserne i Netvirksomhedsbekendtgørelsens kapitel 12, samt bilag 2 og 3, har til formål at præcisere dokumentationskravene for kontrollerede transaktioner og dermed sikre forudsigeligheden af de krav, der stilles til netvirksomhederne ved indgåelse af en kontrolleret aftale.

De reviderede dokumentationskrav skaber større parallelitet mellem reglerne om transfer pricing på skatteområdet og reglerne om markedsmæssighed på elområdet, blandt andet ved i høj grad at anvende de samme definitioner, frister og dokumentationskrav, som er gældende på skatteområdet. Herudover gøres sammenhængen mellem vurderingen af markedsmæssigheden og OECD's Transfer Pricing Guidelines og Skatteforvaltningens juridiske vejledning mere tydelig.

Det bemærkes, at dokumentationskravene er udarbejdet, så der er en stor overensstemmelse med reglerne om dokumentation af prisfastsættelsen af kontrollerede transaktioner, der er gældende på skatteområdet - den såkaldte TP-dokumentationsbekendtgørelse.

Det skal imidlertid understreges, at skatteretten og elforsyningsretten forfølger forskellige formål. Der kan derfor være forhold, som er specifikke for elsektoren, der betyder at der skal ske en anden vægtning, end hvad der følger gældende ret på skatteområdet. Som tidligere bemærket er hovedformålet med elforsyningslovens regler om markedsmæssighed er at sikre, at værdierne i de kollektive elforsyningsvirksomheder alene anvendes i overensstemmelse med lovens prisbestemmelser, hvor det forhold at netvirksomhederne er underlagt indtægtsrammer kan have betydning, mens de skatteretlige regler er udviklet med det formål at sikre korrekt beskatning, herunder på tværs af landegrænser. Henvisningen til skatteområdet indebærer en vis ensartethed med normeringen af skønsudøvelsen i forbindelse med Forsyningstilsynets vurdering af en fremsendt dokumentation og metodevalget for netvirksomhedernes dokumentationsforpligtelse samt evt. fastsættelsen af en skønsmæssigt markedsmæssig pris, men herudover er der ikke noget sammenfald mellem de skatteretlige transfer pricing-regler og de forsyningsretlige regler om markedsmæssighed.

Dokumentationskravene i Netvirksomhedsbekendtgørelsen har også til formål at sikre en effektiv tilrettelæggelse og gennemførelse af Forsyningstilsynets tilsynsopgave ved at sikre forudsigelighed for netvirksomhederne om kravene til dokumentation for prisfastsættelsen.

5.2.1 KRAV OM LØBENDE OG SKRIFTLIG DOKUMENTATION

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om løbende og skriftlig dokumentation. Se boks 2.

BOKS 2 | Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 43, stk. 1

Netvirksomheder skal løbende udfærdige og opbevare skriftlig dokumentation for markedsmæssigheden af de kontrollerede transaktioner, netvirksomheden indgår til sikring af, at transaktionens priser og vilkår er i overensstemmelse med, hvad der kunne være opnået, hvis transaktionerne var afsluttet mellem uafhængige parter, jf. dog stk. 5.

Kollektive elforsyningsvirksomheder skal løbende sikre, at de aftaler, de indgår, er på markedsmæssige vilkår, og at de på en solid måde kan redegøre for aftalernes markedsmæssighed. De skal desuden være i besiddelse af den fornødne dokumentation for markedsmæssigheden af deres aftaler.¹²

Dokumentation skal udarbejdes løbende, idet der f.eks. løbende skal tages stilling til, hvem af parterne, der bærer risikoen for transaktionen, og derfor skal honoreres for dette. Det er således ikke tilstrækkeligt, at dokumentationen først udarbejdes, når der startes en tilsynssag.

En transfer-pricing dokumentation, der er løbende udarbejdet og gennemarbejdet, øger sandsynligheden for, at netvirksomheden har analyseret de kontrollerede transaktioner, og sikrer, at der ikke udarbejdes efterrationaliseringer¹³

Herudover vil kravet om at udarbejde dokumentation løbende lette virksomhedens mulighed for at opfylde kravet om at indsende dokumentation indenfor 60 dages fristen, fremfor hvis dokumentationen først skal udarbejdes på anmodning fra Forsyningstilsynet.

I forbindelse med vurderingen af om, dokumentationen er udarbejdet løbende, skal virksomheden kunne redegøre for, hvornår en given dokumentation er udarbejdet, f.eks. ved datering af denne.

---

¹² Folketingstidende 2011-12, L 176, Tillæg A

¹³ Se bl.a. TPG 5.7.

Forsyningstilsynet har i flere tilfælde truffet afgørelse, hvor netvirksomheden blev tildelt påtale, fordi kravet om løbende udfærdigelse af dokumentation ikke var opfyldt.¹⁴

5.2.2 KRAV OM AFTALERS SKRIFTLIGHED

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at aftaler skal være skriftlige. Se boks 3.

BOKS 3 | Netvirksomhedsbekendtgørelsens § 43, stk. 2

Stk. 2. Aftaler omfattet af stk. 1 skal foreligge skriftligt på tidspunktet for indgåelse af den kontrollerede transaktion.

Kravet om aftalers skriftlighed er af afgørende betydning for bevisvurderingen i sagen. Ud over at aftalen skal være skriftlig, er det desuden et krav, at:

1. *aftalen skal være underskrevet eller der skal foreligge anden dokumentation for at aftalen rent faktisk er indgået/bindende for parterne. Vedrørende sidstnævnte vil det dog altid bero på en konkret bevisvurdering*
2. *aftalen skal være dateret.*

---

¹⁴ Se blandt andet Forsyningstilsynets afgørelse i sag: J.nr.: 21/00648-Afgørelse om markedsmæssigheden af N1 A/S' aftaler om realisering af energibesparelser i kontrolåret 2014 (forsyningstilsynet.dk)

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 21/00640

Forsyningstilsynet påtaler for kontrolårene 2016 og 2017, at netvirksomheden har tilsidesat kravet om, at aftaler om køb af elektricitet til dækning af nettab, forelå skriftligt på tidspunktet for indgåelse af aftalen, da det fremsendte aftaledokument ikke er underskrevet, jf. § 46, stk. 2, 1. pkt., i lov om elforsyning.

.....

Forsyningstilsynet bemærker, at den fremsendte skriftlige aftale for kalenderåret 2017 hverken er underskrevet eller dateret. Forsyningstilsynet kan heller ikke af den øvrige fremsendte dokumentation konstatere, om aftalen forelå skriftligt på aftaletidspunktet.

J.nr.: 18/20557

Forsyningstilsynet påtaler, at aftalen i sin helhed ikke forelå skriftligt på aftaletidspunktet, jf. § 28 b, stk. 5, 1. pkt., i lov om varmemeforsyning, idet aftale af 12. maj 2014 ikke er underskrevet af begge parter, og at den supplerende aftale om opjustering af prisen ikke foreligger i skriftlig form.

.....

Forsyningstilsynet konstaterer, at der har foreligget en skriftlig aftale mellem de koncernforbundne virksomheder Varmevirksomheden og Spildevandsvirksomheden. Aftalen er indgået den 12. maj 2014, men er ikke underskrevet af begge parter.

.....

Varmevirksomheden har oplyst, at der i kalenderåret 2017 blev indgået en mundtlig aftale om ændring af prisen fra 25 øre/kWh til 39 øre/kWh. Forsyningstilsynet konstaterer, at aftalen om prisændringen ikke forelå i skriftlig form på aftaletidspunktet

5.2.3 DEN FAKTISKE ADFÆRD

Begrebet "faktisk adfærd" dækker over aftaleparternes faktiske gennemførte handlinger i forhold til de handlinger og forpligtelser og øvrige forhold, der er reguleret og formaliseret i selve den skriftlige aftale. Det er således særligt vigtigt at undersøge, om parternes adfærd stemmer overens med vilkårene i den skriftlige kontrakt, eller om parternes faktiske adfærd indikerer, at de kontraktlige vilkår ikke er blevet fulgt, ikke giver et fuldstændigt billede af transaktion, er forkert karakteriseret, eller er en fiktion, jf. TPG, afsnit D.1.1., pkt. 1.42-1.45.

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 18/08363

Endvidere indeholder den kontrollerede transaktion vilkår om betaling af en a conto pris, der faktureres i 12 rater i løbet af året, hvorefter der efter årets forløb sker en slutopgørelse, hvilket i sig selv rummer mulighed for en vis forudbetaling, mens der i de uafhængige transaktioner foretages en betaling, efter at der er sket indberetning, dog senest 1. marts i året efter. Forsyningstilsynet fremhæver i den forbindelse, at der som oplyst af netvirksomheden desuden har været en faktisk adfærd efter den kontrollerede transaktion, hvorefter i nærheden af halvdelen af den samlede betaling for 2014 er blevet forudbetalt, ...

.....
Ligeledes vurderer Forsyningstilsynet, at betalingsvilkårene i den koncerninterne kontrollerede transaktion med a conto betaling og en faktisk adfærd, hvor en væsentlig del af betalingen for 2014 er blevet forudbetalt, indebærer en likviditetsmæssig fordel for den koncernforbundne leverandør, der umiddelbart i sig selv kunne begrunde en lavere pris i den kontrollerede transaktion i forhold til den koncerneksterne.

5.2.4 AFTALEBILAG

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at aftalen skal ledsages af et aftalebilag. Se boks 4.

Boks 4 | Netvirksomhedsbekendtgørelsen § 43, stk. 3

Netvirksomheder skal lade aftaler ledsage af aftalebilag, der indholdsmæssigt skal opfylde kravene i bilag 2 og som skal foreligge skriftligt på tidspunktet for indgåelse af den kontrollerede transaktion.

Bilag 2: *Krav til aftalebilag, der skal være udfærdiget samtidig med indgåelse af aftalen*

A. En beskrivelse af aftalen

1. *Angivelse af køber.*
2. *Angivelse af sælger/leverandør.*
3. *Samlet kontraktsum (værdi i kr.)*
4. *Beskrivelse af den aftalte ydelse eventuelt ydelser*
5. *Beskrivelse af aftalens løbetid (måneder/år, fra dato – til dato).*
6. *Beskrivelse af særlige vilkår*

B. Oplysninger om fastsættelse af aftalens pris

1. *Angiv den eller de prisfastsættelsesmetoder, som netvirksomheden har anvendt til sikring af aftalens markedsmæssighed.*
  2. *Eventuelle supplerende oplysninger om prisfastsættelsen.*
-

Som det fremgår af bestemmelsen, skal aftalebilaget være udfærdiget samtidig med indgåelsen af aftalen. På den måde skal virksomheden allerede ved aftaleindgåelsen gøre sig overvejelser om, hvordan markedsmæssigheden af aftalen kan dokumenteres. Netvirksomheder skal kunne dokumentere, at aftalebilaget er udarbejdet ved aftaleindgåelsen, f.eks. ved datering af bilaget. Det er dermed ikke tilstrækkeligt, at aftalebilaget først udarbejdes på et senere tidspunkt for eksempel, når der startes en tilsynssag.

Det vil være tilstrækkeligt i aftalebilaget at henvise til den indgåede aftale i det omfang forholdet er tilstrækkelig beskrevet i denne. Der skal dog være en tydelig henvisning i bilaget til, hvor det står i aftalen.

Vedrørende pkt. A, 4

Beskrivelsen af den aftalte ydelse skal være så præcis som mulig i forhold til karakteren af ydelsen.

Vedrørende pkt. B, 2

Ved flerårige kontrakter vil det være relevant at beskrive og indsende dokumentation for årlige prisjusteringer i form af skriftlige daterede bilag til den oprindelige kontrakt

Forsyningstilsynets praksis:

J.nr. 21/00648

Aftalen om den kontrollerede transaktion blev indgået d. 8. januar 2013, men ifølge aftalen blev prisen reguleret hvert år i december. Ved mail af 4. juli 2019 har netvirksomheden fremsendt et notat, hvoraf fremgår, at prissætningen for aftalen blev bestemt ultimo 2013. Der henvises tillige til notat af 14. marts 2014, som redegør for prisændringen.

.....

Forsyningstilsynet vurderer, at aftaletidspunkt er en afgørende prisbestemmende faktor ved sammenligning med referencetransaktionerne.

Forsyningstilsynet bemærker, at det var tvivlsomt hvilket tidspunkt, der var afgørende for prisfastsættelsen. Dette skyldes, at både tidspunktet for offentliggørelsen af benchmarkingen i december 2013 og notatet af 14. marts 2014 vedrørende den endelige prisfastsættelse kunne udgøre tidspunktet for den endelige prisfastsættelse.

Forsyningstilsynet finder det bl.a. på baggrund af netvirksomhedens høringsbemærkninger sandsynliggjort, at prisfastsættelsen skete tidligst i marts 2014.

5.2.5 KRAV TIL DOKUMENTATIONEN I RELATION TIL DEN VALGTE TRANSFER PRICING METODE

Netvirksomhedsbekendtgørelsen oplister en række krav til dokumentation af prisfastsættelsen af kontrollerede transaktioner i bilag 3. Det er ikke et krav, at netvirksomhederne opfylder alle kravene i bilag 3. Netvirksomheden skal alene opfylde de krav, der er relevante i forhold til den metode, som virksomheden anvender, jf. bilagets pkt. D. Se mere herom i de følgende afsnit om metoder.

Ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsen § 44, stk. 2 har Forsyningstilsynet også mulighed for at anmode om supplerende oplysninger og materiale, som må anses som relevant for en vurdering af markedsmæssigheden, herunder at der udarbejdes supplerende materiale.

5.2.6 KONTROLLEREREDE TRANSAKTIONER

Dokumentationskravene i netvirksomhedsbekendtgørelsens bilag 3 gælder for kontrollerede transaktioner.

Det fremgår bl.a. af høringsnotatet vedr. forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og forskellige andre love af 18. oktober 2021, at der skal tilstræbes parallelitet mellem regler og kontrolpraksis på skatteområdet og elområdet i forhold til reglerne anvendelsesområde og ved Forsyningstilsynets vurdering af markedsmæssigheden.¹⁵

Det er baggrunden for, at netvirksomhedsbekendtgørelsens § 2, nr. 17 angiver at kontrollerede transaktioner følger definitionen i § 2 i ligningsloven.

---

¹⁵ [Høringsnotat - elforsyningsloven \(windows.net\)](#)

Følgende er bl.a. omfattet af armlængdeprincippet i ligningslovens § 2:

Skattepligtige [i relation til netvirksomhedsbekendtgørelsen: forbundne parter]

- hvorover fysiske eller juridiske personer udøver en bestemmende indflydelse
- der udøver en bestemmende indflydelse over juridiske personer
- der er koncernforbundet med en juridisk person

Med juridiske personer i ligningslovens § 2 menes normalt aktie- og anpartsselskaber, foreninger og fonde.

Se i øvrigt den juridiske vejledning afsnit C.D.11.1.2.1. om hvem, der er omfattet af armlængdeprincippet i ligningslovens § 2¹⁶.

Det følger bl.a. af ligningslovens § 2, stk. 2, at der ved bestemmende indflydelse forstås ejerskab eller rådighed over stemmerettigheder, således at der direkte eller indirekte ejes mere end 50 pct. af aktiekapitalen eller rådes over mere end 50 pct. af stemmerne.

§ 2 stk. 2 i ligningsloven uddyber yderligere, hvad der kan betragtes som bestemmende indflydelse ud over ovenstående.

Koncernforbundne juridiske personer forstås efter ligningslovens § 2, stk. 3 som juridiske personer, hvor samme kreds af selskabsdeltagere har bestemmende indflydelse, eller hvor der er fælles ledelse.

Det betyder, at begrebet kontrollerede transaktioner også kan omfatte transaktioner med virksomheder hvor der er mindretalspositioner, hvis der fx er sammenfald i ledelse og lignende.

5.2.6.1 ANDRE TRANSAKTIONER

Det forhold, at der ikke er tale om en kontrolleret transaktion omfattet af netvirksomhedsbekendtgørelsen medfører ikke en undtagelse fra, at alle aftaler, som kollektive elforsyningsvirksomheder indgår med andre virksomheder, herunder interesse- og koncernforbundne selskaber, skal indgås på markedsmæssige vilkår, jf. elforsyningslovens § 46, stk. 1. I forlængelse heraf undtager netvirksomhedsbekendtgørelsen derfor heller ikke fra den dokumentationsforpligtelse, der følger af elforsyningslovens § 46, stk. 2. Transaktioner der falder udenfor begrebet kontrollerede transaktioner i netvirksomhedsbekendtgørelsen kan således stadig efter en konkret vurdering anses for væsentlige, og skal kunne dokumenteres, jf. elforsyningslovens § 46, stk. 2. Se afsnit 5.1.

5.2.7. KONCERN- OG ORGANISATIONSDIAGRAM

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at der skal vedlægges et koncerndiagram. Se boks 5.

---

¹⁶ LBK nr. 1735 af 17/08/2021

BOKS 5 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN, BILAG 3A

Bilag 3A:

Koncern- og organisationsdiagram, der viser koncernens juridiske og organisatoriske struktur.

Der skal vedlægges et koncerndiagram, der viser koncernens juridiske og organisatoriske struktur - både for tidspunktet for aftalens indgåelse samt for afviklingsperioden såfremt der er sket ændringer i koncernen undervejs. Diagrammet skal endvidere påføres virksomhedernes CVR-numre, ligesom der skal ske en angivelse af ejerandele angivet i pct.

Formålet med diagrammet er at give Forsyningstilsynet overblik over den juridiske og organisatoriske struktur i den koncern, som netvirksomheden er en del af, for derved bedre at kunne forstå og bedømme de kontrollerede aftaler og forretningsmæssige aktiviteter i netvirksomheden.

5.2.8. BESKRIVELSEN AF DEN KONTROLLEREDE TRANSAKTION

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at den kontrollerede transaktion skal beskrives. Se boks 6.

BOKS 6 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN

Bilag 3B:

Beskrivelse af den kontrollerede transaktion.

---

1. Beløbsmæssig angivelse af transaktionen.

Hvis beløbet relaterer sig til betaling for visse enheder, ydelser, varer eller lign. skal det oplyses, hvori disse består samt såvel (enheds-)prisen som mængde og det samlede beløb.

2. Identifikation af den eller de forbundne parter, som er involveret i transaktionen med netvirksomheden, samt en kort beskrivelse af relationen til hver af disse parter.

Se afsnit 5.2.6 om kontrollerede transaktioner. Der kan evt. henvises til koncern- og organisationsdiagrammet som en del af opfyldelsen af dette punkt, men det kan ikke stå

alene, idet der også skal ske en nærmere beskrivelse af relationen til parten. Endvidere skal CVR-numre og en angivelse af ejerandele oplyses.

3. Kopi af aftalen.

Allerede som følge af, at aftalen skal foreligge skriftligt forventes virksomheden uden videre, at kunne indsende kopi af aftalen. Såfremt virksomheden ikke kan fremsende kopi af aftalen skal der redegøres herfor samt fremsendes evt. anden dokumentation for aftalen.

5.2.9. SAMMENLIGNELIGHEDSANALYSE

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at der foretages en sammenlignelighedsanalyse. Se boks 7.

BOKS 7 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN

Bilag 3C

En detaljeret sammenlignelighedsanalyse og funktions- og risikoanalyse af netvirksomheden samt de relevante forbundne parter i forhold til transaktionen, herunder en beskrivelse af alle ændringer i forhold til tidligere år

---

Den centrale del af dokumentationen af markedsmæssigheden er at foretage en detaljeret sammenlignelighedsanalyse og vælge den mest egnede prisfastsættelsesmetode.

Markedsmæssighedsvurderingen består i at sammenligne kontrollerede transaktioner med ikke-kontrollerede transaktioner, for derved at fastslå at vilkår og priser for de kontrollerede transaktioner er i overensstemmelse med de vilkår og priser, der ville være blevet anvendt, hvis de kontrollerede transaktioner var indgået med uafhængige parter under sammenlignelige omstændigheder.

For at kunne foretage en sammenligning i en markedsmæssighedsvurdering efter § 46 i lov om elforsyning og bestemmelserne i netvirksomhedsbekendtgørelsen skal uafhængige transaktioner være sammenlignelige med den kontrollerede transaktion. Dette vil være tilfældet, hvis eventuelle forskelle mellem transaktionerne ikke har været egnede til væsentligt at påvirke prisen i aftalen, eller hvis det er muligt at foretage pålidelige justeringer for at korrigere sådanne forskelle mellem transaktionerne.¹⁷

---

¹⁷ Henvisning til TPG pkt. 3.47 TPG pkt. 1.36

Sammenlignelighedsanalysen skal indeholde en analytisk gennemgang af nedenstående ni punkter og underpunkter for hver af virksomhedens kontrollerede transaktioner. Se TPG 3.4 og 3.5.

De ni punkter og underpunkter der anbefales at udgøre sammenlignelighedsanalysen er følgende:

1. Fastlæggelse af den periode analysen dækker
2. Overordnet beskrivelse af konkurrencemæssige-, økonomiske-, offentligt regulerede- og branchemæssige omstændigheder
3. Beskrivelse af den kontrollerede transaktion med udgangspunkt i fem sammenlignelighedsfaktorer-se nedenfor
4. Undersøgelse af om der er uafhængige interne sammenlignelige transaktioner
5. Undersøgelse af om der er uafhængige eksterne sammenlignelige transaktioner
6. Valg af transfer pricing-metode og eventuel Profit Level Indicator (PLI)
7. Udvælgelse af (de mest) sammenlignelige uafhængige transaktioner (herunder brug af databaseundersøgelser)
8. Sammenlignelighedsjusteringer
9. Tolkning og anvendelse af data til at fastlægge armslængdepriser og –vilkår

Før processen med at søge efter sammenlignelige transaktioner mellem uafhængige parter kan påbegyndes, skal den kontrollerede transaktion og de omstændigheder den har fundet sted under fastlægges.

Sammenlignelighedsfaktorer

Jf. pkt. 3 findes der fem sammenlignelighedsfaktorer som skal identificeres i transaktionerne og sammenlignes indbyrdes:

1. Kontraktvilkår for transaktionen
2. En funktions- og risikoanalyse (funktioner, aktiver og risici)
3. Produktets egenskaber/Den leverede ydelse efter kontrakten
4. De økonomiske omstændigheder for parterne samt i det marked parterne opererer i
5. Forretningsstrategierne, parterne følger

Sammenlignelighedsanalysen består nærmere i¹⁸:

- at fastlægge den kontrollerede transaktion og de omstændigheder den har fundet sted under,
- at finde sammenlignelige transaktioner mellem uafhængige parter
- at vælge den mest egnede transfer pricing-metode

---

¹⁸ Se bl.a. Den juridiske vejledning afsnit C.D.11.5

På den baggrund fastsættes den markedsmæssige pris for den kontrollerede transaktion.

Den uafhængige transaktion er sammenlignelig med den kontrollerede transaktion, når én af to betingelser er opfyldt:

- Når der ikke er væsentlige forskelle i sammenlignelighedsfaktorerne, som har eller ville have indflydelse på de fastsatte priser for transaktionen mellem uafhængige parter eller
- Når det er muligt at justere for forskellene og derigennem gøre transaktionerne sammenlignelige- se mere under afsnit 5.2.15.

Det kan være flere forskellige faktorer, der gør at der ikke kan ske sammenligning, ligesom det kan variere -alt afhængig af ydelsens art-hvilke faktorer der kan medføre prisbestemmende forskelle. Flere mindre faktorer kan også akkumuleret gøre to aftaler usammenlignelige.

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 18/08367

Som anført ovenfor i afsnittet om sammenlignelighed er der efter Forsyningstilsynets opfattelse en række forskelle mellem den interesseforbundne transaktion og de eksterne, uafhængige transaktioner, som har været egnet til at påvirke prisen.

Forsyningstilsynet vurderer således, at den forskel, at den interesseforbundne transaktion løber over et år og indeholder et fastprisvilkår, mens de eksterne, uafhængige transaktioner med Selskab A og Selskab B reelt har kort løbetid og indeholder et fastprisvilkår, generelt i sig selv kunne begrunde en højere pris i den interesseforbundne transaktion i forhold til de eksterne. Dette skyldes, at risikoen for udsving i priser på produktionsfaktorerne som nævnt påhviler det interesseforbundne serviceselskab i en længere periode i den interesseforbundne transaktion.

Endelig vurderer Forsyningstilsynet, at den forskel, at serviceselskabet i transaktionen med Selskab A må antages at have haft et anseeligt spillerum i forhold til, hvilken mængde de skulle levere efter aftalen, mens serviceselskabet ikke efter det oplyste havde et sådant spillerum i forhold til volumen i den interesseforbundne transaktion, umiddelbart i sig selv kunne begrunde en vis højere pris i den interesseforbundne transaktion i forhold til den eksterne transaktion med Selskab A.

.....

Da de eksterne, uafhængige transaktioner med Selskab A og Selskab B ikke er fuldt sammenlignelige med den interesseforbundne transaktion, kan den fri markedsprismetode (CUP) som udgangspunkt ikke anvendes.

Netvirksomhederne kan anvende et skema som led i opfyldelsen af kravet til en sammenlignelighedsanalyse. Dette er dog ikke et krav. Et forslag til skema findes i bilag 1.

Alle oplysninger i sammenlignelighedsanalysen skal underbygges af dokumentation i form af skriftlige aftaler, fakturaer eller anden dokumentation for den faktiske adfærd. Se mere om den faktiske adfærd i afsnit 5.2.3.

Udkast

5.2.10. FUNKTIONS- OG RISIKOANALYSE

Der er i netvirksomhedsbekendtgørelsen krav om at foretages en funktions- og risikoanalyse. Se boks 8.

BOKS 8 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN

Bilag 3C

En detaljeret sammenlignelighedsanalyse og funktions- og risikoanalyse af netvirksomheden samt de relevante forbundne parter i forhold til transaktionen, herunder en beskrivelse af alle ændringer i forhold til tidligere år.

Som anført i afsnit 5.2.9 er en af de fem sammenlignelighedsfaktorer en funktions- og risikoanalyse (funktioner, aktiver og risici/FAR-analyse)¹⁹.

Sammenlignelighedsanalysen skal således også indeholde en sammenligning af de funktioner, risici og aktiver, de handlende parter udfører og håndterer som led i realiseringen af transaktionen. Denne funktions- og risikoanalyse har til hensigt at afdække de værdiskabende aktiviteter og risici forbundet med realiseringen af aftalen. Analysen skal på denne måde vise, hvordan værdien i aftalen er skabt, hvilket har betydning for, hvordan prisen kan fastsættes.

En fyldestgørende dokumentation for en aftales markedsmæssighed skal derfor indeholde en sådan funktions- og risikoanalyse af de samlede transaktioner, der foretages i henhold til aftalen.

Analysen af funktioner, aktiver og risici er altid to- eller flersidig og skal derfor både beskrives for virksomheden selv og for den eller de andre forbundne parter, der har været involveret i transaktionen.

Ved udvælgelsen af de mest sammenlignelige transaktioner mellem uafhængige parter, som skal bruges som sammenligningsgrundlag for de kontrollerede transaktioner, skal det fastlægges og beskrives, om de uafhængige parter har funktioner, aktiver og risici, der er sammenlignelige med det der gør sig gældende for forbundne parter i forhold til den kontrollerede transaktion.

Funktions- og risikoanalysen udarbejdes og beskrives på en sådan måde, at der skabes en klar forståelse af funktioner, aktiver og risici hos de forbundne parter, der indgår i eller bidrager til de kontrollerede transaktioner.

---

¹⁹ Se mere om FAR-analysen i Skatteforvaltningen juridiske vejledning C.D.11.13.1.2.2.3.3.2

5.2.10.1. FUNKTIONER

I beskrivelsen af de forbundne parter funktioner i forhold til den kontrollerede transaktion kan følgende eksempelvis indgå:

- Management (ledelse)
- Konsulentydelse
- Juridisk bistand
- Administration, fakturering mv.
- Entreprise
- Montering
- Serviceydelse
- Indkøb
- Distribution
- Salg og marketing
- Kundeservice

Listen over funktioner er ikke udtømmende.

Inden for hver funktionskategori skal beskrivelsen yderligere underopdeles i relevante delfunktioner, hvis de konkrete omstændigheder og karakteren af den kontrollerede transaktion gør dette relevant.

De funktioner, der bidrager mest til indtjeningen ved transaktionen, skal beskrives mere udførligt end de øvrige funktioner.

5.2.10.2. AKTIVER

De aktiver, som parterne anvender eller stiller til rådighed, eller som på anden vis bidrager til indtjeningen ved den kontrollerede transaktion eller aktivitet, skal beskrives i funktions- og risikoanalysen.

Aktiver er normalt opdelt i tre typer, henholdsvis:

- materielle aktiver (bygninger, maskiner mv.)
- immaterielle aktiver (goodwill, knowhow, patenter, rettigheder mv.)
- finansielle aktiver (penge, bankindsud, tilgodehavender obligationer, aktier mv.)

5.2.10.3. RISIKO

I transfer pricing er risiko defineret som sandsynligheden for, at resultatet af en transaktion eller aktivitet afviger fra det forventede resultat. Risiko kan derfor indebære et økonomisk tab, men også i visse tilfælde en økonomisk gevinst eller. Se også afsnit C.D.11.3.1.2.2. i den juridiske vejledning.

Som eksempler på forskellige typer af risici kan nævnes:

- Kontraktuelle forhold, Betalingsbetingelser, leverandørs mulighed for prisændringer, (førtidig) opsigelse, kontraktbrud etc.
- Lovgivningsmæssige- og politisk risiko
- Juridiske risici

- Forretningsmæssige risici, kreditrisiko på modpart, prisstigning, manglende eller mangelfuld levering, force majeure

Listen er ikke udtømmende.

En konkret risiko kan bero på både interne og eksterne omstændigheder, og en risiko kan i nogle tilfælde påvirkes af parterne og i andre ikke.

Ved beskrivelsen af, om en part kontrollerer en risiko ved en kontrolleret transaktion, er det ikke en betingelse, at risikoen kan påvirkes. Kontrol over risiko skal i sammenhængen forstås sådan, at en eller flere af de forbundne parter bestemmer, om og hvordan en transaktion eller aktivitet skal gennemføres.

En mulig måde at udforme et skema med FAR-analysen er gengivet nedenfor -der er dog ikke formkrav til udformningen:

TABEL 1 | EKSEMPEL PÅ SKEMA TIL FAR-ANALYSE

	Køber*	Sælger*
FUNKTIONER		
Indkøb af materialer	[X]	[X]
Udlejning af udstyr	[X]	[X]
Kundeservice	[X]	[X]
PR relationer	[X]	[X]
Konsulentarbejder	[X]	[X]
Kvalitetskontrol	[X]	[X]
Løbende sagskontrol	[X]	[X]
Kvartalsvis rapportering vedr. fremdrift af projekter	[X]	[X]
Indrapportering til myndigheder og branche iht. gældende bekendtgørelser	[X]	[X]
AKTIVER		
Immaterielle aktiver	[X]	[X]
Materielle aktiver	[X]	[X]
RISICI		
Politisk og lovgivningsmæssig risiko	[X]	[X]
Forretningsmæssig risiko for inflation eller produktknaphed ved længerevarende opgaver	[X]	[X]
Juridiske og kontraktuelle risici	[X]	[X]

*Det krydses af om det er køber eller sælger, der har ansvaret for den/det pågældende funktion, aktiv og risiko

Et evt. skema kan ikke i sig selv kan gøre det ud for en funktions- og risikoanalyse og skal derfor suppleres af en mere detaljeret og uddybende beskrivelse af funktioner, aktiver og risiko.

5.2.11. DATABASEUNDERSØGELSER

En databaseundersøgelse er en søgning efter oplysninger om eksterne sammenlignelige transaktioner og forretningsmæssige aktiviteter i offentligt tilgængelige databaser, til brug for vurderingen af, om prisfastsættelsen af en kontrolleret transaktion er markedsmæssig.

Hvis virksomheden har valgt en metode til dokumentation af markedsmæssighed, der tilsiger brug af en databaseundersøgelse, er det virksomheden selv, der skal udarbejde databaseundersøgelsen.

Anvendelsen af databaseundersøgelsen følger de retningslinjer, man anvender inden for den internationale skatteret ved vurdering af, om koncerninterne transaktioner er i overensstemmelse med armslængdeprincippet.

En databaseundersøgelse kan både anvendes ved en samlet vurdering af markedsmæssigheden ved anvendelse af prisfastsættelsesmetoden TNMM (Den transaktionsbaserede nettoavancemethode - se mere om denne metode i afsnit 5.2.13.4) eller som et eftersyn af pålideligheden af dokumentation efter en af OECD's andre anerkendte prisfastsættelsesmetoder.

Forsyningstilsynet anbefaler som udgangspunkt at anvende data fra en treårig periode inden kontrolåret. Forsyningstilsynet vurderer, at denne periode udgør et relevant og retvisende udtryk for de markedsmæssige nettoavancer på tidspunktet for prisfastsættelsen af den kontrollerede transaktion. Denne tilgang er desuden med til at udjævne betydningen af uforklarlige udsving i resultaterne, samt eventuelle mindre forskelle mellem de udvalgte sammenlignelige virksomheder. Dette skal dog vurderes efter den konkrete sag og det kan i særlige tilfælde være relevant at anvende en anden periode. Databaseundersøgelsens resultater præsenteres i den mest egnede PLI efter ydelsens art. Se mere om PLI i afsnit 5.2.13.4. Man kan ofte anvende det interkvartile interval bestående af de midterste 50 pct. af observationerne af de vægtede gennemsnit for den treårige periode før kontrolåret som vurdering af markedsmæssigheden af ydelsen. Der ses således bort fra de 25 pct. laveste og 25 pct. højeste observationer. Det interkvartile interval udgør oftest det markedsmæssige interval. Ligger nettoavancen uden for dette accepterede interval vil Forsyningstilsynet som udgangspunkt finde den ikke markedsmæssig. Dette afhænger dog af den konkrete sag.

I de tilfælde, hvor Forsyningstilsynet skal fastsætte den markedsmæssige pris fordi Forsyningstilsynet har fundet at den metode virksomheden har valgt ikke er brugbar fordi væsentlige forhold taler imod dette vil Forsyningstilsynet som hovedregel fastsætte den markedsmæssige pris efter det vægtede gennemsnit af medianværdierne i en af Forsyningstilsynets udarbejdet databaseundersøgelse.

Har virksomheden valgt TNMM og udarbejdet en databaseundersøgelse i forbindelse med fastsættelsen af armslængdevilkår og priser for en kontrolleret transaktion eller aktivitet, så skal databaseundersøgelsen beskrives og vedlægges som dokumentation.

5.2.12. DOKUMENTATIONSKRAV I FORHOLD TIL DEN VALGTE TRANSFER PRICING METODE

Netvirksomhedsbekendtgørelsen oplister hvilke dokumentationskrav der stilles i forhold til den valgte transfer-pricing metode. Se boks 9.

BOKS 9 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN

Bilag 3D

Transfer pricing-metode. Når det i forhold til den valgte transfer pricing-metode er relevant skal følgende krav opfyldes:

- 1. Angivelse af transfer pricing-metoden anvendt i transaktionen og begrundelse for valget af metode.*
  - 2. Når det i forhold til transfer pricing-metoden er relevant, skal det oplyses, hvilken af transaktionsparterne der er valgt som den testede part, og valget skal begrundes.*
  - 3. En beskrivelse af de forudsætninger og antagelser, der er lagt til grund ved anvendelse af transfer pricing-metoden.*
  - 4. Er der lavet en flerårig analyse, skal denne tilgang begrundes.*
  - 5. En liste og tilhørende beskrivelse af de udvalgte sammenlignelige transaktioner (interne og eksterne) samt information om de finansielle indikatorer for de uafhængige virksomheder, som er benyttet ved transfer pricing-analysen, herunder en beskrivelse af udsøgningsprocessen og kilden til den anvendte information.*
  - 6. En redegørelse for eventuelle sammenlignelighedsjusteringer og for, om der er lavet justeringer til resultaterne hos den testede part, de sammenlignelige transaktioner eller begge.*
  - 7. En redegørelse for, hvorfor det kan konkluderes, at de relevante transaktioner er prisfastsat i overensstemmelse med armslængdeprincippet ved anvendelse af den valgte transfer pricing-metode.*
  - 8. En oversigt med angivelse af de finansielle data eller regnskabsdata, der er brugt ved anvendelsen af transfer pricing-metoden.*
  - 9. Data og allokeringsskemaer, der viser, hvordan de regnskabsmæssige data, som er brugt ved transfer pricing-metoden, kan afstemmes til årsregnskabet for den testede part.*
-

Som det fremgår skal dokumentationen alene udfærdiges, når det er relevant i forhold til den anvendte transfer pricing-metode. Som det fremgår af pkt. 1 skal den valgte transfer pricing-metode og en nærmere begrundelse for valget af denne metode dog altid fremgå.

Omfanget af transfer-pricing dokumentationen afhænger af omfanget og kompleksiteten af koncernen, virksomheden og de kontrollerede transaktioner. Som tidligere nævnt er dokumentationskravenes formål at sikre forudberegneligheden af de krav, der stilles til netvirksomhederne, ligesom kravene har til formål at sikre det bedst mulige grundlag for Forsyningstilsynets varetagelse af tilsynsopgaven.

5.2.13. TRANSFER-PRICING METODER

Forsyningstilsynet skal ved vurdering af aftalers markedsmæssighed udøve sit skøn inden for rammerne af OECD's Guidelines for Transfer Pricing (TPG) og Skatteforvaltningens vejledning "Transfer Pricing – Dokumentationspligten". Dette er bl.a. forudsat i forarbejderne til § 46 i lov om elforsyning.

TPG anviser fem anerkendte transfer pricing-metoder. Der er metodefrihed i forhold til valget af metode. Dog skal virksomheden anvende den metode, der konkret er bedst egnet i den enkelte sag (TPG pkt. 2.2.) Metoderne beskrives nærmere i dette afsnit.

Det er også muligt at anvende andre metoder end de fem anerkendte TP-metoder når den alternative metode er mere egnet end OECD's fem metoder, jf. TPG 2.9. Det er dog en forudsætning af en sådan alternativ metode afspejler armslængdeprincippet, og at en sådan metode ikke anvendes i stedet for en af de 5 anerkendte TPG-metoder, hvis en af disse kan anvendes på en troværdig måde.²⁰

I komplicerede situationer, hvor det ikke uden videre er muligt at udpege den bedste metode kan der ske en samtidig anvendelse af flere metoder. TPG 2.12

For yderligere vejledning om valg af metode og nærmere om metoderne henvises til Skatteforvaltningens Juridiske Vejledning afsnit C.D.11.4.1.

5.2.13.1. DEN FRI MARKEDSPRISMETODE - CUP-METODEN

Den fri markedsprismetode (CUP) anvendes ved, at prisen i en virksomheds kontrollerede aftale med et koncernforbundet selskab sammenlignes med prisen i en sammenlignelig uafhængig aftale, jf. TPG pkt. 2.14.

En netvirksomhed skal for at anvende CUP-metoden kunne fremvise en sammenlignelig ukontrolleret transaktion, der kan danne grundlag for at vurdere aftalens markedsmæssighed. Sammenlignelighedsanalysen skal kunne danne grundlag for at vurdere, om den uafhængige aftale er sammenlignelig med den kontrollerede transaktion. Se afsnit 5.2.9. om sammenlignelighedsanalysen.

---

²⁰ Se "Fundamentals of Transfer Pricing-General Topics and Specific Transactions, s. 130,

CUP-metoden tager afsæt i, at transaktioner mellem uafhængige parter med modstridende kommercielle interesser på et konkurrenceudsat marked per definition udgør markedsprisen. Ved CUP-metoden fastsættes prisen for en kontrolleret transaktion således på baggrund af prisen for en sammenlignelig uafhængig transaktion.

Intern CUP

Grundlaget for prisfastsættelsen kan være en transaktion mellem den koncernforbundne og en uafhængig part, kaldet en intern CUP. Markedsmæssigheden vurderes i forhold til en intern CUP ved, at en virksomheds interne salg af et bestemt produkt sammenlignes med virksomhedens salg af det samme produkt til en ekstern part.

Ekstern CUP

Grundlaget for prisfastsættelsen kan også være en transaktion mellem to eksterne uafhængige parter, kaldet en ekstern CUP. Markedsmæssigheden vurderes i forhold til en ekstern CUP ved, at en kontrolleret transaktion sammenlignes med salget fra en uafhængig sælger til en anden uafhængig køber.

CUP-metoden forudsætter høj grad af sammenlignelighed, da forskelle i mængde og funktioner, aktiver og risici samt øvrige vilkår mellem to aftaler kan have stor betydning for prisen. Ved CUP-metoden er egenskaber ved produktet og kontraktvilkår de primære sammenlignelighedsfaktorer²¹.

CUP-metoden er den mest direkte og pålidelige måde at overholde armslængdeprincippet. Dog kan det høje krav til sammenlignelighed gøre det vanskeligt at finde sammenlignelige transaktioner, herunder at foretage justeringer, idet metoden kræver stor produktlighed. Ifølge TPG skal der gøres alle tænkelige forsøg på at justere for eventuelle forskelle idet der ifølge TPG er en præference for denne/de traditionelle metode(r), hvis det er muligt at lokalisere sammenlignelige ukontrollerede transaktioner. TPG 2.15.

5.2.13.2. VIDERESALGSMETODEN - RPM-METODEN

Videresalgsmetoden tager udgangspunkt i det avancetillæg en virksomhed har i forbindelse med videresalg. Metoden anvendes typisk af salgs- og distributionsvirksomheder, som køber varer fra koncernforbundne parter og videresælger disse, og hvor virksomheden ikke ændrer varerne væsentligt eller bidrager med værdifulde immaterielle aktiver. Ved anvendelse af metoden sammenlignes den fortjeneste en virksomhed opnår på at distribuere varer, der er købt af en koncernforbundet part og videresolgt til uafhængige parter, med den fortjeneste, der kan opnås ved køb og videresalg af tilsvarende varer mellem uafhængige parter under sammenlignelige omstændigheder. Ved prisfastsættelse af den kontrollerede transaktion anvendes bruttoavancemarginen.

Markedsmæssigheden vurderes i forhold til et internt videresalg ved, at bruttoavancen opnået ved en virksomheds interne køb fra en koncernforbundet part og videresalg til

---

²¹ Den juridiske vejledning afsnit C.D.11.4.1.

en uafhængig part sammenlignes med bruttoavancen i procent opnået ved virksomhedens sammenlignelige køb fra en uafhængig part og videresalg til en anden uafhængig part. Den testede part er den der køber koncerninternt og sælger til en uafhængig ekstern part.

5.2.13.3. KOSTPLUS-METODEN – COST PLUS METHOD

Kostplus-metoden tager udgangspunkt i de omkostninger en afhængig part har afholdt i relation til de kontrollerede transaktioner. Ved anvendelse af kostplus-metoden tillægges både de direkte og de indirekte produktionsomkostninger en avance. Avancetillægget (mark-up procenten) fastsættes med udgangspunkt i den avance og de omkostninger, som uafhængige parter har ved sammenlignelige transaktioner.

Mark-up procenten findes ved at sætte avancetillægget i den kontrollerede transaktion i forhold til det avancetillæg en uafhængig part kan opnå ved en sammenlignelig uafhængig transaktion. De direkte og indirekte omkostninger ved den kontrollerede transaktion tillagt den mark-up procent, som den uafhængige virksomhed har opnået, udgør den markedsmæssige pris for den kontrollerede transaktion.

Intern kostplus

Markedsmæssigheden vurderes i forhold til en intern kostplus ved, at den mark-up der tillægges en virksomheds interne salg sammenlignes med den mark-up, der er tillagt virksomhedens sammenlignelige salg til ekstern part.

Ekstern kostplus

Markedsmæssigheden vurderes i forhold til en ekstern kostplus ved, at den mark-up der tillægges den kontrollerede transaktion sammenlignes med den mark up som en uafhængig virksomhed med sammenlignelige funktioner, risici og aktiver ville opnå ved en sammenlignelig transaktion.

Kostplus-metoden anvendes på den sælgende enhed, dvs. at den sælgende part er den testede part.

Metoden er mindre sårbar over for små produktforskelle, end CUP-metoden. Men det kan bl.a. være vanskeligt at finde sammenlignelige data på bruttoavanceniveau samt fordele de indirekte produktionsomkostninger, ligesom der kan være problemer med fordelingen af omkostninger mellem de forbundne parter, da der ikke findes anerkendte standarder for fordeling af omkostninger.

De primære sammenlignelighedsfaktorer er kontraktvilkår og parternes funktioner, aktiver og risici i forhold til transaktionen. Ved fastsættelsen af avancetillægget kan andre faktorer konkret også have betydning, jf. TPG 2.47

Kostplus-metoden kan indebære et manglende incitament til at begrænse de omkostninger, der danner grundlag for tillægget af en mark-up. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at kostbasen for den kontrollerede transaktion er markedsmæssig og sammenlignelig med kostbasen for de ikke kontrollerede transaktioner. Se mere herom i afsnit 5.2.13.4.

5.2.13.4. DEN TRANSAKTIONSBASEREDE NETTOAVANCEMETODE -TNMM:

Den transaktionsbaserede nettoavancemethode (TNMM) tager udgangspunkt i nettoavancen for en kontrolleret transaktion. Denne sammenlignes med den nettoavance som uafhængige parter tjener ved lignende transaktioner.

Det er derfor også afgørende at netvirksomhedens kostbase er retvisende og at avancer ikke er medregnet. Såfremt Forsyningstilsynet vurderer, at der er forekommet costloading i den kontrollerede transaktion vil disse enten blive justeret hvis muligt eller metoden vil blive afvist.

TNMM anvendes ofte i sager, hvor det ikke har været muligt at lokalisere en direkte sammenlignelig uafhængig transaktion, da metoden er mindre følsom over for forskelle i varetyper, regnskabsprincipper og funktioner, og fordi det er muligt at benytte en databaseundersøgelse af nettoavancer i virksomheder, der leverer ydelser, som er sammenlignelige med den kontrollerede transaktion, som sammenligningsgrundlag. Se mere om databaseundersøgelser i afsnit 5.2.11.

Principperne for opgørelsen af nettoavancen er afgørende for metodens korrekte anvendelse. Det vil kun være poster, der

- 1) har en direkte eller indirekte sammenhæng med den kontrollerede transaktion, og som
- 2) har en aktiv betydning for profitten,

der bør tages i betragtning ved opgørelsen af nettoavancen.

PLI (Profit level indicator)

For at anvende TNMM skal nettoavancen gøres sammenlignelig med nettoavancer hos sammenlignelige uafhængige parter. Dette gøres ved at sætte nettoavancen i forhold til et nøgletal, der beskriver virksomhedens væsentligste funktioner. Nøgletallet benævnes en PLI (Profit level indicator) og angives normalt som marginer (en procent-sats).

En PLI kan f.eks. opgøres på følgende måder:

- Nettoavance i forhold til omsætning (return on sales).
- Nettoavance i forhold til samlede omkostninger (net cost plus margin).
- Nettoavance i forhold til driftsomkostninger (return on opex).
- Bruttoavance i forhold til driftsomkostninger (Berry Ratio)

Som også nævnt ovenfor er det afgørende for opgørelsen af en korrekt PLI, at netvirksomhedens kostbase er retvisende.

Valg af nøgletal til beskrivelse af virksomhedens nettoavance (PLI) beror på de tilgængelige oplysninger samt en vurdering af, hvilket nøgletal der bedst beskriver værdiskabelsen i transaktionen.

Det relevante nøgletal for den kontrollerede transaktion sammenlignes herefter med det tilsvarende nøgletal for en sammenlignelig, uafhængig transaktion.

Den ikke kontrollerede sammenlignelige transaktion kan både være virksomhedens egen sammenlignelige transaktion med en uafhængig part (intern sammenligningsgrundlag) eller en transaktion mellem to uafhængige parter, hvor virksomheden ikke

selv er involveret (eksternt sammenligningsgrundlag).

TNMM er meget udbredt til brug for prisfastsættelsen af interne services. Se i øvrigt herom under afsnit 5.2.16.

I forbindelse med anvendelse af TNMM er det nødvendigt at dokumentere virksomhedens nettoavance, herunder en retvisende kostbase for den testede aktivitet. Virksomhederne skal af den grund kunne fremsende en række oplysninger, der kan afstemmes til årsregnskaberne eller til faktisk adfærd. Se nærmere herom i afsnit 5.2.17.

TNMM kan anvendes ved efterprøvelse af prisen i koncerninterne transaktioner, hvor markedsmæssigheden er forsøgt dokumenteret ved andre metoder, men hvor det er vurderet at væsentlige forhold gør, at den metode virksomheden har valgt ikke kan anvendes. Se afsnit 5.2.20.2.

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 18/20542

Forsyningstilsynet finder derfor, at CUP-metoden ikke kan anvendes til at dokumentere markedsmæssigheden af aftalen indgået mellem netvirksomheden og det koncernforbundne søsterselskab.

.....

Forsyningstilsynet har til brug for vurderingen af markedsmæssigheden og den skønsmæssige fastsættelse af den markedsmæssige pris valgt TNMM-metoden med en databaseundersøgelse, der redegør for sammenlignelige uafhængige virksomheders nettoavancer som den bedst egnede metode, jf. TPG 2.24.

Ved at sammenholde prisen i netvirksomhedens koncerninterne aftale med Forsyningstilsynets databaseundersøgelse om nettoavancer i uafhængige ingeniørrådgivningsvirksomheder kan det konstateres, at det koncernforbundne søsterselskab opnåede en overnormal profit ved en at beregne en nettoavance på 51,7 pct. som følge af den koncerninterne aftale af 13. januar 2016 om realisering af energibesparelser med netvirksomheden. Den indgåede aftale anvender således ikke priser og vilkår, der er i overensstemmelse med, hvad der kunne være opnået, hvis transaktionen var gennemført mellem uafhængige parter.

5.2.13.5 PROFIT SPLIT-METODEN

Profit Split-metoden anvendes til at fordele en nettoavance opnået ved en kontrolleret transaktion mellem de forbundne parter ud fra deres forholds-mæssige bidrag til den samlede værdi af transaktionen.

Det er en betingelse for anvendelse af metoden, at begge transaktionsparter bidrager med værdiskabende funktioner eller aktiver til den kontrollerede transaktion.

5.2.14 DEN TESTEDE PART

Vælges en TNMM, Cost plus-metoden eller en RPM, så skal der ske en identifikation af den part, hvor armslængdeavancen ved transaktionen eller aktiviteten skal fastsættes, (den testede part). Resultaterne udskilles herved. Se TPG 3.18 - 3.19.

Det forhold at der vælges en testet part indebærer ikke, at den eller de andre parter i transaktionen kan holdes ude af sammenlignelighedsanalysen. Alle transfer pricing-metoder kræver, at der tages stilling til prisen eller indtjeningen hos begge eller alle parter i den kontrollerede transaktion.

5.2.15. JUSTERINGER

Hvis der findes væsentlige forskelle mellem transaktionerne, som kan påvirke prisen, skal det undersøges, om det er muligt at foretage pålidelige justeringer herfor.

En justering består i at isolere effekten af en identificeret forskel og eliminere indvirkningen heraf i forbindelse med sammenligningen af priser og vilkår for transaktionerne.

Forudsætningen for at foretage en justering er, at sammenligneligheden øges, og at armlængdeestimatet ved den valgte metode, derved bliver bedre.

Der kan f.eks. foretages justeringer, når der sammenlignes kontraktvilkår, idet det her efter de konkrete omstændigheder kan være muligt at tillægge eller fratække værdien af afvigende kontraktvilkår ved prisfastsættelsen af den kontrollerede transaktion. Det kan f.eks. også efter de konkrete omstændigheder være muligt at justere prisen for betydningen af tidsforskelle mellem transaktionerne ved at hense til markedsudviklingen.

Store justeringer kan indikere, at der er (for) store problemer med sammenligneligheden, og at det derfor er nødvendigt med yderligere analyser, herunder eventuelt overvejelser om en alternativ tilgang - fx en anden metode. Se nærmere herom i afsnit 5.2.20.2.

Hvis det ikke er muligt at foretage en pålidelig justering reduceres pålideligheden af resultaterne.

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 18/20542

Forsyningstilsynet konstaterer på baggrund af ovenstående, at en række aftalevilkår i den koncerninterne aftale er forskellige fra aftalevilkårene i de fremsendte referencetransaktioner. De vigtigste forskelle vedrører vilkår om fleksibel prisregulering, fleksibel mængde, fleksibel levering, aconto-betalingsform, aftaletidspunkt og løbetid samt stor forskel i vilkår om volumen. Forsyningstilsynet finder, at disse forskelle i vilkårene mellem den koncerninterne aftale og de fremsendte referencetransaktioner er væsentlige og prisbestemmende.

Findes der forskelle mellem den kontrollerede transaktioner og referencetransaktionen, som er egnede til at påvirke prisen væsentligt, skal der foretages justering for disse forskelle. Kan der ikke justeres for disse forskelle, anses CUP metoden for at være uegnet, jf. TPG, pkt. 2.24.14.

.....

Netvirksomhedens dokumentation indeholder således ikke oplysninger eller overvejelser om eventuelle justeringer for de væsentlige prisbestemmende forskelle, idet det er virksomhedens vurdering, at disse forskelle har en mindre eller ingen betydning. Dokumentationen indeholder heller ikke oplysninger, som kan danne grundlag for egentlige justeringer. Netvirksomheden har heller ikke på Forsyningstilsynets gentagne anmodninger fremsendt oplysninger, der kan danne grundlag for egentlige kvantificeringer af disse væsentlige forskelle. Forsyningstilsynet råder således ikke over oplysninger, der muliggør relevante saglige justeringer for forskellenes værdi. Forsyningstilsynet finder derfor, at CUP-metoden ikke kan anvendes til at dokumentere markedsmæssigheden af aftalen indgået mellem netvirksomheden og servicevirksomheden, jf. TPG 2.24.

5.2.16. SIMPLIFICERET METODE FOR SERVICEYDELSER MED LAV VÆRDI (LOW VALUE ADDING SERVICES)

Muligheden for at anvende TPG's metode for serviceydelser med lav værdi²² fremgår ikke udtrykkeligt af netvirksomhedsbekendtgørelsen. Det følger dog bl.a. af bekendtgørelsen, at Forsyningstilsynet skal udøve sit skøn inden for OECD's Transfer Pricing Guidelines samt Skatteforvaltningens juridiske vejledning, hvori den simplificerede metode for serviceydelser med lav værdi eller såkaldte low value adding services er beskrevet i afsnit C.D.11.8.4.

Low value adding services udgør koncerninterne serviceydelser med lav værdi, der uden videre kan tillægges en mark-up på 5 %, som dermed automatisk anses for at være markedsmæssige.

Low value adding services udgør services af støttende karakter, der:

²² TPG kap. 7, D

- Ikke er en del af kerneforretningen i koncernen (ikke er en del af de økonomisk betydningsfulde aktiviteter -dvs. ikke er en del af de indtægtsskabende aktiviteter i koncernen)
- Ikke gør brug af eller bidrager til udviklingen af unikke eller værdifulde immaterielle aktiver
- Ikke har indflydelse på håndtering eller styring af væsentlig eller betydelig risiko for serviceyderen og ikke giver anledning til skabelse af betydelig risiko for serviceyderen
- Alene udføres for selskaber i koncernen

Alle ovenstående betingelser skal være opfyldt for, at der er tale om low value adding services.

Ikke udtømmende eksempler serviceydelser, der kan være low value adding services:

- Regnskab
- Revision
- HR-aktiviteter forbundet med uddannelse/medarbejderudvikling samt indsamling om personalets sundhed, sikkerhed og miljø

Ikke udtømmende eksempler på hvad der IKKE er en Low value adding service, men en koncernintern serviceydelse, der skal vurderes efter armslængde princippet:

- Serviceydelser som indgår i den primære forretningsaktivitet i koncernen
- Serviceydelser i relation i forskning og udvikling
- Serviceydelser i relation til fremstilling og produktion
- Salgs-, marketings- og distributionsaktiviteter

Den markedsmæssige pris for low value adding services er tæt knyttet til allokering af omkostninger, og

- hvor allokeringen af omkostningerne sker for hver kategori af interne serviceydelser, der leveres til andre koncernselskaber
- hvor fordelene svarer til størrelsen af de allokerede omkostninger

Forsyningstilsynet vil derfor, efter en konkret vurdering, anmode om bl.a. en

- beskrivelse af, hvorfor hver af de omhandlede kategorier af serviceydelser anses for omfattet af definitionen for low value adding services.
- beskrivelse af de fordele eller forventede fordele modtageren af de omhandlede serviceydelser opnår.
- beskrivelse af de valgte fordelingsnøgler.
- begrundelse for at de valgte fordelingsnøgler afspejler de fordele som modtages ved serviceydelser

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 21/00609

Forsyningstilsynet har derfor ved opgørelsen af den omkostningsbase, hvortil der tillægges et avancetillæg (mark-up) på 5% efter den simplificerede metode for tjenesteydelser med en lav merværdi alene medregnet koncerninterne serviceselskab og koncerninterne elhandels omkostninger til levering af ydelserne kundeservice og inkasso. Forsyningstilsynet finder efter en konkret vurdering, at disse ydelser opfylder betingelserne til interne ydelser med lav værdi, idet de navnlig er af hjælpende karakter og ikke tilhører koncernens kerneforretning

5.2.17. DATA OG ALLOKERINGSSKEMAER

Ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsens bilag 3 D skal virksomheden indsende data og allokeringsskemaer, der viser, hvordan de regnskabsmæssige data, som er brugt ved transfer pricing-metoden, kan afstemmes til årsregnskabet for den testede part når dette er relevant i forhold til den valgte transfer pricing-metode.

Virksomhederne har metodefrihed.

Finansielle data eller regnskabsdata, som virksomheden har anvendt til belysning af markedsmæssigheden af koncerninterne transaktioner

Oversigten over finansielle data eller regnskabsdata skal redegøre for omkostninger og virksomhedens fortjeneste for de relevante transaktioner. Se et eksempel herpå i bilag 2.

Indirekte omkostninger opdeles efter allokeringsskemaer

Overordnet kan produktionsomkostninger inddeles i to typer:

1. Direkte omkostninger
2. Indirekte omkostninger

I oversigten bør indirekte omkostninger opdeles efter allokeringsskemaer, så indirekte omkostninger med samme allokeringsskema vises som en samlet post. Hvis eksempelvis husleje, opvarmning og rengøring fordeles efter samme allokeringsskema kan omkostning til husleje, opvarmning og rengøring opføres som en samlet post.

Allokeringsskema der viser, hvordan de anvendte regnskabsdata kan afstemmes til årsregnskab.

Allokeringsskemaet skal vise, hvordan de anvendte regnskabsdata kan afstemmes til det aflagte årsregnskab og eventuelle specifikationer hertil.

Allokeringsnøgler for de forskellige typer af indirekte omkostning skal vises. Desuden skal det fremgå, hvordan den enkelte allokeringsnøgle er fastsat. Se et eksempel på et skema til segmentering i bilag 2 og et afstemningsskema i bilag 3.

5.2.18. MINDSTEGRÆNSE (AFTALER FOR UNDER 250.000 KR.)

Der gælder ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsen en mindstegrænse for hvilke kontrollerede transaktioner dokumentationskrave en gældende for. Se boks 10.

BOKS 10 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 43, STK. 5

Dokumentationskravene finder ikke anvendelse på netvirksomhedens kontrollerede transaktioner, hvis netvirksomheden har indgået kontrollerede transaktioner med en bestemt part for sammenlagt mindre end 250.000 kr. inden for det forudgående år.

Med den beløbsmæssige bagatelgrænse undtages de mindste aftaler fra bekendtgørelsens krav om løbende dokumentation af markedsmæssigheden i overensstemmelse med bilag 3.

Bagatelgrænsen medfører IKKE en undtagelse fra, at alle aftaler, som kollektive elforsyningsvirksomheder indgår med andre virksomheder, herunder interesse- og koncernforbundne selskaber, skal indgås på markedsmæssige vilkår, jf. elforsyningslovens § 46, stk. 1. I forlængelse heraf undtager bagatelgrænsen derfor heller ikke fra den dokumentationsforpligtelse, der følger af elforsyningslovens § 46, stk. 2. Transaktioner under den foreslåede bagatelgrænse kan således stadig efter en konkret vurdering anses for væsentlige, og skal kunne dokumenteres, jf. elforsyningslovens § 46, stk. 2. Se afsnit 5.1.

De 250.000 kr. skal regnes for de sammenlagte kontrollerede transaktioner med en bestemt part inden for det seneste år.

5.2.19. UDBUD

Udbud, og dermed aftaler mellem interesseforbundne parter indgået på baggrund af et udbud, kan ikke anvendes direkte uden yderligere dokumentation til at dokumentere markedsmæssigheden af en aftale.

Udbud dog være et godt værktøj til at sikre markedsgørelse, herunder at medvirke til at der handles efter gennemsigtige, ikke-diskriminerende og markedsbaserede metoder, ligesom udbudsmaterialet kan anvendes som ét af elementerne i dokumentationen af aftalens markedsmæssighed, når de rette forudsætninger herfor er opfyldt.

Netvirksomhedsbekendtgørelsen læner sig i stort omfang tæt op ad skatterettens regler om markedsmæssighed, herunder dokumentationen for denne. Det indebærer således at markedsmæssighedsvurderingen blandt andet baseres på en sammenligning med gennemførte transaktioner. Dette får især betydning, når der er gennemført et udbud, da tilbud, der er afgivet i forbindelse med udbud, som udgangspunkt ikke kan anvendes som dokumentation for markedsmæssigheden, da et modtaget tilbud ikke er en gennemført transaktion. De anerkendte TP-metoder kræver netop, at der er tale om faktisk gennemførte transaktioner.

Et gennemført udbud resulterer som udgangspunkt i indgåelse af en skriftlig kontrakt. En skriftlig kontrakt er et udgangspunkt for den faktiske transaktion. Det kan dog efterfølgende vise sig, at kontraktparternes faktiske adfærd efter indgåelsen af kontrakten ikke stemmer overens med vilkårene i den skriftlige kontrakt. Ved vurderingen af markedsmæssigheden er det således ikke nok at kigge på kontrakten for at skabe et fuldstændigt billede af transaktionen, herunder den faktiske adfærd. Dette underbygger, at modtagne tilbud i endnu mindre grad vil indeholde den nødvendige information om den transaktion, der sker, da den efterfølgende adfærd i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten kan vise sig at være anderledes end indholdet af tilbuddet. Se mere om den faktiske adfærd i afsnit 5.2.3.

Yderligere bemærkes, at et udbud kan gennemføres på mange måder, ligesom der er en risiko for, at udbud efter omstændighederne kan målrettes bestemte tilbudsgivere. Et udbud er derfor kun så effektivt som konkurrencen på markedet. Det er således ikke altid givet, at et modtaget tilbud er udtryk for en markedsmæssig pris.

5.2.20. VURDERING AF DOKUMENTATIONEN FOR MARKEDSMÆSSIGHEDEN

5.2.20.1. FASTSÆTTELSE AF DEN MARKEDSMÆSSIGE PRIS EFTER SAMME METODE SOM VALGT AT VIRKSOMHEDEN

Ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsen kan Forsyningstilsynet anvende samme metode som netvirksomheden. Se boks 11.

BOKS 11 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 45, STK. 1

Kan en netvirksomhed ikke dokumentere, at en transaktion er markedsmæssig, kan Forsyningstilsynet på grundlag af den fremsendte dokumentation efter § 43 og supplerende oplysninger efter § 44, stk. 2, fastsætte den markedsmæssige pris, der indgår i den økonomiske regulering af virksomheden, jf. § 46, stk. 2, 5. pkt., i lov om elforsyning, ved anvendelse af samme prisfastsættelsesmetode som den af virksomheden anvendte eventuelt med foretagelse af fornødne justeringer.

Hvis en netvirksomhed ikke kan dokumentere, at en transaktion er markedsmæssig, på grundlag af den fremsendte dokumentation og supplerende oplysninger, kan Forsy-

ningstilsynet fastsætte den markedsmæssige pris, der indgår i den økonomiske regulering af virksomheden ved anvendelse af samme prisfastsættelsesmetode som den af virksomheden anvendte eventuelt med foretagelse af fornødne justeringer. Disse justeringer skal dog være pålidelige for at samme metode kan anvendes. Se yderligere om justeringer i afsnit 5.2.15.

I praksis vil det dog ofte være sådan, at netop den manglende dokumentation, herunder manglende mulighed for at fremskaffe denne, virksomhedens manglende mulighed for at sende de supplerende oplysninger, der kan danne grundlag for en vurdering efter den metode virksomheden har valgt samt at det ikke er muligt at foretage pålidelige justeringer, der gør, at den valgte metode ikke kan anvendes. Se nærmere herom i afsnit 5.2.20.2. om væsentlige forhold.

5.2.20.2. VÆSENTLIGE FORHOLD DER TALER FOR ANVENDELSE AF EN ANDEN METODE

Ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsen kan en anden metode vælges hvis væsentlige forhold taler herfor. Se boks 12.

BOKS 12 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 45, STK. 2

Forsyningstilsynet kan anvende en anden prisfastsættelsesmetode end den af netvirksomheden anvendte hvis væsentlige forhold taler for anvendelse af en anden prisfastsættelsesmetode, herunder hvis den valgte prisfastsættelsesmetode er uegnet i den konkrete situation.

Forsyningstilsynet vil altid indledningsvis i sagsbehandlingsfasen forsøge at indhente den nødvendige dokumentation for den metode, som virksomheden har valgt, med henblik på at have et fyldestgørende grundlag for at vurdere muligheden for at anvende denne metode.

Væsentlige forhold, der taler for anvendelsen af en anden prisfastsættelsesmetode kunne f.eks. være det forhold, at den dokumentation som det er muligt for virksomheden at fremskaffe for den valgte metode, er af en sådan karakter, at den ikke kan danne grundlag for en markedsmæssighedsvurdering.

Hvis det bliver klart, at det ikke er muligt for virksomheden at fremskaffe den dokumentation som Forsyningstilsynet vurderer er tilstrækkelig til at foretage en markedsmæssighedsvurdering efter den metode som virksomheden har anvendt, anmodes virksomheden om yderligere oplysninger til brug for en vurdering efter den metode, som Forsyningstilsynet finder bedst egnet under de foreliggende omstændigheder. I den forbin-

delse vil Forsyningstilsynet redegøre for, hvorfor der efter en foreløbig vurdering er væsentlige forhold, der taler for en anden prisfastsættelsesmetode end den, som virksomheden har valgt. Virksomheden vil således have lejlighed til at argumentere yderligere for sit valg af metode og fremsende evt. yderligere materiale, som virksomheden mener understøtter valget. Ligeledes har virksomheden mulighed for at sende dokumentation for en anden (supplerende) metode, som virksomheden finder kan dokumentere markedsmæssigheden.

Baggrunden for, at den valgte metode ikke kan danne grundlag for en markedsmæssighedsvurdering kan f.eks. være, at der foreligger væsentlige forskelle på den kontrolrede aftale og de aftaler, der efter virksomhedens vurdering er sammenlignelige, og at de forskelle er egnede til at påvirke prisen. Samtidig har Forsyningstilsynet konkret vurderet, at virksomheden ikke har udarbejdet en sammenligningsanalyse, der indeholder en rimelig justering af disse prisbestemmende forskelle, ligesom det ikke er muligt at fremskaffe data, der gør det muligt konkret at isolere og kvantificere effekten af disse forskelle. Der henvises til afsnit 5.2.15. om justeringer.

Eksempel fra Forsyningstilsynets praksis:

J.nr.: 18/20542-gengivet ovenfor under Justeringer i afsnit 5.2.15.

5.2.20.3 ÅBENLYS MANGELFULD DOKUMENTATION

Ifølge netvirksomhedsbekendtgørelsen kan åbenlys mangelfuld dokumentation føre til at netvirksomheden ikke kan opkræve dækning af omkostningen hos elkunderne. Se boks 13.

BOKS 13 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 46

Er dokumentationen for transaktionen åbenlys mangelfuld, fastsætter Forsyningstilsynet den skønsmæssige pris, der indgår i den økonomiske regulering af virksomheden, jf. § 46, stk. 2, 5. pkt., i lov om elforsyning, til nul.

Stk. 2. Dokumentation anses for åbenlys mangelfuld hvis netvirksomheden groft tilsidesætter dokumentationspligten efter § 43, herunder hvor netvirksomheden ikke fremsender dokumentation i form af faktura eller lignende eller på anden måde kan dokumentere betalingsstrømme, som netvirksomheden har foretaget og som kan identificeres som betaling for en given ydelse, der er omfattet af transaktionen.

Stk. 3. Forsyningstilsynet skal varsle virksomheden om en afgørelse om åbenlys mangelfuld dokumentation efter stk. 1 med en frist på fire uger til at fremkomme med bemærkninger

---

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at netvirksomheden ved en åbenlyst mangelfuld dokumentation af aftalen ikke kan indregne omkostningen ved fastlæggelse af netvirksomheders indtægtsramme. Virksomheden kan dermed ikke opkræve dækning af omkostningen hos elkunderne.

Bestemmelsen indebærer, at Forsyningstilsynet efter en almindelig bevisbedømmelse af den fremsendte dokumentation fastsætter det beløb, der skal indgå i den økonomiske regulering af virksomhedens til nul, fordi Forsyningstilsynet finder dokumentationen åbenlys mangelfuld i forhold til at dokumentere en aftales markedsmæssighed. Ikke indsendt eller åbenbart utilstrækkelig dokumentation får således samme retsvirkning, som hvis den økonomiske transaktion ville blive tilsidesat i sin helhed. Bestemmelsen i stk. 2 forudsætter, at netvirksomheden groft tilsidesætter dokumentationspligten. Ud over det specifikke eksempel nævnt i stk. 2 kunne det f.eks. være hvis netvirksomheden alene fremsender et organisationsdiagram, men ikke i øvrigt har indsendt dokumentationen omtalt i bilag 3.

Forsyningstilsynet varsler virksomheden om en afgørelse om åbenbart utilstrækkelig dokumentation efter stk. 1 med en frist på fire uger til at fremkomme med dokumentation og bemærkninger, jf. § 46, stk. 3. Denne bestemmelse har til formål at sikre, at der forinden den indgribende retsvirkning, gives virksomheden yderligere lejlighed til at fremsende dokumentation.

5.2.21. FRISTER OG MATERIALEANMODNING

Netvirksomhedsbekendtgørelsen fastsætter frister for indsendelse af dokumentation. Se boks 14.

BOKS 14 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 44

Netvirksomheder skal på Forsyningstilsynets anmodning fremsende dokumentation, jf. § 43, inden 60 dage og vedlægge en kopi af den indgåede aftale.

Stk. 2. Forsyningstilsynet kan anmode om supplerende oplysninger og materiale, herunder at der udarbejdes supplerende materiale inden for en nærmere fastsat frist. Der kan anmodes om oplysninger og materiale, som må anses som relevant for en vurdering af markedsmæssigheden.

Fristen på 60 dage for indsendelse af dokumentation svarer til fristen i skattelovgivningen. Som nævnt i afsnit 5.2. er formålet med dokumentationsbestemmelserne bl.a. at sikre forudberegneligheden af de krav, der stilles til netvirksomhederne ved indgåelse af en kontrolleret transaktion/aftale. Det forventes derfor at virksomhederne som udgangspunkt vil kunne levere materialet indenfor 60 dages fristen.

For så vidt angår fristen for at indsende supplerende oplysninger og materiale, som nævnt i stk. 2 vil fristen bl.a. efter en konkret vurdering blive fastsat under hensyn til omfanget og kompleksiteten af materialet.

5.2.22. HVORNÅR ANSES SAGEN FOR FULD OPLYST

Forsyningstilsynet er underlagt officialprincippet som er et grundlæggende princip i forvaltningsretten. Det indebærer, at Forsyningstilsynet har ansvaret for, at en sag oplyses tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Princippet forpligter bl.a. Forsyningstilsynet til at tilvejebringe relevante oplysninger om sagens faktiske omstændigheder.

Sagen anses for fuld oplyst, når alle oplysninger der kræves for at Forsyningstilsynet kan træffe afgørelse i sagen er indsendt/foreligger. Det er Forsyningstilsynets vurdering, hvornår sagen er fuldt oplyst.

5.2.23. FORBUNDNE FORETAGENDER

Netvirksomhedsbekendtgørelsen definerer forbundne foretagender. Se nedenstående boks.

Netvirksomhedsbekendtgørelsen definition af forbundne foretagender i § 2, nr. 11:

Forbundne foretagender: En netvirksomhed anses forbundet med et foretagende, jf. §§ 47 og 48, når

- a) der foreligger en kontrolleret transaktion, jf. § 2 i ligningsloven,*
- b) ejere af netvirksomheden eller netvirksomheden selv direkte eller indirekte ejer kapitalandele i dette foretagende, eller*
- c) ledelsen og ledende medarbejdere i et selskab (juridisk person), der helt eller delvist ejer netvirksomheden, eller ledelsen og ledende medarbejdere i netvirksomheden selv direkte eller indirekte deltager i ledelsen i dette foretagende.*

Begrebet forbundne foretagender anvendes i netvirksomhedsbekendtgørelsens § 47 og 48 vedrørende indsendelse af oversigt over aftaler med forbundne foretagender for det forudgående år og offentliggørelse af en oversigt over aftaler med forbundne foretagender for det forudgående år tilgængelig på netvirksomhedens hjemmeside.

To virksomheder anses for forbundne foretagender, hvis blot én af betingelserne i litra a-c er opfyldt.

Vedrørende litra a bemærkes, at efter ligningslovens § 2, stk. 2, forstås bestemmende indflydelse som ejerskab eller rådighed over stemmerettigheder, således at der direkte eller indirekte ejes mere end 50 pct. af aktiekapitalen eller rådes over mere end 50 pct. af stemmerne. Endvidere forstås koncernforbundne juridiske personer efter ligningslovens § 2, stk. 3. som juridiske personer, hvor samme kreds af selskabsdeltagere har bestemmende indflydelse, eller hvor der er fælles ledelse. Se i øvrigt afsnit 5.2.6.

Vedrørende litra b: Bestemmelsen omfatter enhver form for ejerskab af juridiske personer uanset størrelsen af kapitalandelen.

Indirekte ejerskab af kapitalandele kan f.eks. være, hvor en personen/netvirksomhed ejer den pågældende virksomhed via en anden virksomhed. Indirekte ejerskab kan eksempelvis ske gennem et holdingselskab.

Vedrørende litra c: Det er tilstrækkeligt, at der er tale om ét medlem af ledelsen eller én ledende medarbejder.

Personkredsen i Litra c) kan være samme kreds som efter netvirksomhedsbekendtgørelsens § 5 stk. 5. Den er dog ikke begrænset hertil, idet formålet med bestemmelserne om forbundne foretagender er at skabe gennemsigtighed om selskabsmæssige organiseringer og interesser, hvor der kan være risiko for, at pris- og vilkårsfastsættelsen i en aftale mellem to forbundne foretagender ikke sker ved at anvende priser og vilkår, der ville være opnået, hvis aftalen var indgået mellem uafhængige parter og dermed forhindre krydssubsidiering.

5.2.24. OVERSIGT OVER AFTALER

Netvirksomheder skal indsende en oversigt over aftaler. Se boks 15.

BOKS 15 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 47

Netvirksomheder skal inden den 1. juli sende en oversigt over aftaler med forbundne foretagender for det forudgående år til Forsyningstilsynet. Oversigten skal indeholde oplysninger om aftalens parter, aftalens genstand og kontraktsummen.

Stk. 2. Netvirksomheden skal indsende oversigten, jf. stk. 1, til Forsyningstilsynet digitalt via et online indsendelsessystem

---

Med denne bestemmelse styrkes gennemsigtigheden om virksomhedens aftaler med forbundne foretagender, uden at det er til skade for netvirksomhedens konkurrenceforhold.

Første gang oversigten skal indsendes er inden 1. juli 2024 og derefter årligt inden den 1. juli det pågældende år. Der er ingen formkrav til oversigten.

Oversigten skal indsendes via virk.dk.

Når oversigten indsendes, sker der ikke sagsbehandling eller anden godkendelse af denne. Forsyningstilsynet er dog ikke afskåret fra på et senere tidspunkt at anvende oplysningerne i oversigterne i sit tilsynsarbejde.

5.2.25. OFFENTLIGGØRELSE PÅ HJEMMESIDE

Netvirksomheden skal offentliggøre en oversigt over aftaler. Se boks 16.

BOKS 16 | NETVIRKSOMHEDSBEKENDTGØRELSEN § 48

Netvirksomheder skal inden den 1. juli gøre en oversigt over aftaler med forbundne foretagender for det forudgående år tilgængelig på netvirksomhedens hjemmeside. Oversigten skal indeholde oplysninger om:

- 1) Aftalens parter.*
- 2) Aftalens genstand.*
- 3) Kontraktsummen for den enkelte aftale angivet i intervallerne efter stk. 2, og den samlede afregningssum for alle aftaler mellem netvirksomheden og forbundne foretagender.*

Stk. 2. Kontraktsummen for den enkelte aftale efter stk. 1, nr. 3 skal angives som:

- 1) "Aftaler under 500.000 kr.",*
- 2) "Aftaler mellem 500.000 kr. og 2.000.000 kr.", og*
- 3) "Aftaler over 2.000.000 kr.".*

Første gang oversigten skal offentliggøres på virksomhedens hjemmeside er inden 1. juli 2024 og derefter årligt inden den 1. juli det pågældende år. Der er ingen formkrav til oversigten.

5.2.26. IKRAFTTRÆDELSE

Bestemmelserne i kapitel 12 i Netvirksomhedsbekendtgørelsen har virkning fra den 1. juli 2023.

For så vidt angår aftaler, der er indgået for en flerårig periode – f.eks. 2020-2025, hvor reglerne i kapitel 12 træder i kraft midt i perioden (1.7.23) bemærkes, at dokumentationsreglerne vil skulle anvendes fra den dato, der årligt sker prisregulering af aftalen. Dvs. at såfremt den årlige prisregulering sker 1.12 vil aftalen skulle leve op til bestemmelserne 1.12 2023, forudsat, at der er tale om en kontrolleret transaktion som er omfattet netvirksomhedsbekendtgørelsens bestemmelser, se afsnit 5.2.6.

Det bemærkes, at de allerede gældende regler efter elforsyningslovens § 46 stk. 1 og 2 samt forarbejder og praksis er beskrevet i afsnit 5.1. Disse regler er fortsat gældende, idet det bemærkes, at formålet med de nye bestemmelser i kapitel 12 er at

præcisere kravene til dokumentationen, herunder præcisere mindstekravene til indholdet af dokumentationen af markedsmæssigheden af aftaler. Præciseringen er med henblik på at sikre forudberegneligheden af de krav der stilles til netvirksomheden. Netvirksomhedsbekendtgørelsen trådte i kraft 1. juli 2022. Formålet med at udskyde ikrafttræden af kapitel 12 var, at virksomhederne dermed havde et år til at indrette sig efter de nye bestemmelser.

Udkast

6. LITTERATUR OG KILDER

OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022 : [OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022 | en | OECD](#)

Den juridiske vejledning 2022-2: <https://skat.dk/data.aspx?oid=2232416>

Høringsbrev og høringsnotat vedr. netvirksomhedsbekendtgørelsen (2022): [Høringsbrev \(windows.net\)](#) samt [Høringsnotat \(windows.net\)](#)

Høringsnotat vedr. forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og forskellige andre love: [Høringsnotat - elforsyningsloven \(windows.net\)](#)

Transfer Pricing (*Jens Wittendorff*) 2. og 3. udgave

Fundamentals of Transfer Pricing: General Topics and Specific Transactions, 2021 (*Raffaele Petrucci, Giammarco Cottani, Michael Lang*)

Analyse af konkurrencesituationen på detailmarkedet for el: [Analyse af konkurrencesituationen på detailmarkedet for el \(kfst.dk\)](#)

Stemmeaftalen af 4. juni 2021 "En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen, inkl. bilag 1: [En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen \(kefm.dk\)](#) samt [Bilag 1 - En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen \(kefm.dk\)](#)

Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase: [Forsyningstilsynets afgørelser](#)

Kommissionens interpretative notice af 22/1 2010 on directive 2009/72/EC concerning common rules for the internal market in electricity and directive 2009/73/EC concerning common rules for the internal market in natural gas – The unbundling regime: TREN-2009-02394-00-00-EN-REV-00 ([europa.eu](#))

Kommissionens konsoliderede meddelelse om jurisdiktion efter Rådets forordning (EF) Nr. 139/2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (2008/C 95/01): [EUR-Lex - 52008XC0416\(08\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

BILAG**BILAG 1 EKSEMPEL PÅ SAMMENLIGNELIGHEDSANALYSE**

Ydelse		Kontrolle- ret transak- tion	Intern sam- menlignelig transaktion	Ekstern sam- menlignelig transaktion
Vare	Type af vare			
	Antal enheder			
	Samlet pris			
	Pris pr. enhed			
	Særlige kontraktvilkår (garanti, serviceordning, mulighed for prisæn- dring, fortrydelsesret, førtidig opsigelse)			
	Kvalitet			
	Betalingsvilkår (kredit- tid, rabat)			
	Aftaledato			
	Kontraktperiode			
	Særlige omstændighe- der: <ul style="list-style-type: none"> • Forretnings- strategi • Introduktions- tilbud • Etc. 			
	Foretagne justeringer			
		Kontrolle- ret transak- tion	Intern sam- menlignelig transaktion	Ekstern sam- menlignelig transaktion
Service- ydelse	Type af serviceydelse (rengøring, transport, husleje, kantine, konsu- lentbistand etc.)			
	Fast pris eller betaling efter forbrug?			
	Enhed ved betaling efter forbrug (arbejdstimer, rengjort areal, an etc.)			
	Pris pr. enhed			
	Særlige kontraktvilkår (mulighed for prisæn- dring, estatningsansvar, førtidig opsigelse, uopsi- gelighed etc.)			
	Betalingsvilkår (kredit- tid, rabat)			
	Aftaledato			

	Kontraktperiode			
	Særlige omstændigheder: <ul style="list-style-type: none"> • Forretningsstrategi • Introduktions-tilbud • Etc. 			
	Foretagne justeringer			
		Kontrollet transaktion	Intern sammenlignelig transaktion	Ekstern sammenlignelig transaktion
Finansiell transaktion	Type af finansiell transaktion:			
	Pris (rentesats, gebyr, tillæg etc.)			
	Fast eller variabel rente			
	Nominelt beløb (hovedstol)			
	Særlige kontraktvilkår			
	Kreditvurdering/rating af parter			
	Aftaledato			
	Løbetid			
	Foretagne justeringer			

BILAG 2 - SKEMA TIL SEGMENTERING

Med udgangspunkt i det udførende selskabs (sædvanligvis serviceselskabet) omsætning fordeles selskabets omsætning og omkostninger ud på de aktiviteter selskabet har haft det pågældende år. Den aktivitet der undersøges skal være én af aktiviteterne.

Segmenteringsskemaet kan se således ud:

Segmentering af [serviceselskabets] omsætning og omkostninger for året 20XX	Aktivitet 1	Aktivitet x	Den undersøgte aktivitet	I alt afstemt til selskabets årsrapport / specifikationer til årsrapport**	Allokerede omkostninger i alt
Omsætning					
Direkte* omkostninger 1					
Direkte omkostninger 2					
Direkte omkostninger 3					
Bruttofortjeneste					
Indirekte*** omkostninger 1					
Indirekte omkostninger 2					
Indirekte omkostninger 3					
Indirekte omkostninger 4					
EBIT / Resultat før renter					

*Med direkte omkostninger forstås omkostninger, der kan udledes af saldoen fra selskabets bogførte råbalance.

**Der skal foretages en sammentælling af de oplyste aktiviteter og denne sammentælling skal afstemmes til selskabets årsrapport / specifikationer til årsrapport.

*** Der skal foretages en sammentælling (i den dertil oprettede kolonne) af de indirekte omkostninger, der er fordelt ved allokering.

BILAG 3-SKEMA TIL AFSTEMNING I KONCERNINTERNE/INTERESSEFORBUNDNE HANDLER.

Når der til den undersøgte ydelse indgår ydelser fra flere koncerninterne / interesseforbundne virksomheder, skal der foretages en totalafstemning af disse ydelser. Med udgangspunkt i hvilket selskab, der leverer hvilken ydelse, skal der foretages en totalafstemning.

Afstemningsskemaet kan se således ud:

Koncerninterne handler og handler med interesseforbundne virksomheder

Kalenderåret 20xx	Salg/køb	Virksomhed 1, ydelse 1	Virksomhed 2, ydelse 2	Virksomhed 2, ydelse 1	Virksomhed 2, ydelse 2	Virksomhed 3, ydelse 1	Virksomhed 3, ydelse 2	Kontrolsum
Virksomhed 1								
Ydelse 1	5.000			-3.000		-2.000		0
Ydelse 2								
Virksomhed 2								
Ydelse 1	-3.000	3.000						0
Ydelse 2								
Virksomhed 3								
Ydelse 1	-2.000	2.000						0
Ydelse 2								
Kontrolsum	0	5.00		-3.000		-2.000		0
Finanskonto		XXXX		XXXX		XXXX		

Eksempel: Virksomhed 1 sælger den samme ydelse til virksomhed 2 og virksomhed 3.